

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
4-betűs sor egy sor egy sor 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Kyáltó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, augusztus 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A hálátlan város.**
- Néppárti logosztási szövetkezetek.**
- A bács megyei árvatár panamája.**
- Az aradi kereskedők Kossuth-ünnepe.**
- Füstbe ment kiállítás.**
- A kereskedelmi testület ülése.**
- Háromszáz ezer koronás család.**
- Nem kell a közműhely.**
- Lelőtt főhadnagy.**
- A „kosaras asszony” szabadlábán.**
- Halálos szerencsétlenség az Andrássy-téren.**
- Az Acev. a diákokért.**
- Egy uri kalandor letartóztatása.**
- A munkásleány tragédiája.**
- Tárca: Kentaurók harca. Irta: Réti Ödön.**
- Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.**

A hálátlan város.

Arad, augusztus 26.

Timeo Danaos et dona ferentes. A közműhely dolgáról lesz itt szó, ezt a szálló-igét pedig úgy lehet itt alkalmazni, hogy a város jogügyi-bizottsága a trójai, a villamos társulat pedig a görög. Az történt ugyanis, hogy az aradi villamos társulat bizonyos áldozatokat akart hozni a város részére és a város érdekében a közműhely felépítése által. Alig számbavehető, mondhatnók akadémikus értékű áldozatok ellenében hajlandó lett volna önmagának egy közműhelyt létesíteni, bizonyára nem azzal a szándékkal, hogy a társulata jövedelmeit fokozza, hanem hogy kimutassa áldozatkészségét Aradvárosával szemben. Csupa önzetlen, nemes és ideális szándékkal hajlandónak nyilatko-

zott közműhelyt létesíteni Aradon, nem kívánván a huszezer koronás miniszteri szubvención kívül egyebet, csak egy pár esztendei adómentességet, a kizárólagossági és megváltási jogoknak az 1925-ik évig való kiterjesztését és az ötven éves koncesszió-szerződés tartamának tíz éves meghosszabbítását.

Nohát ennél szerényebb követelést csak nem várhatott senki az aradi villamos társulattól. S mi történt mégis? A jogügyi bizottság, amely ma a villamos társaságnak nevetségesen szerény követeléseit a legbüszkébb formában elutasította magától az azok ellenében kínált előnyökkel és javakkal egyetemben, — trójainak érezte magát, s görögnek a villamos társaságot. És félt a görögtől, még ha ajánlékot nyújtott is. Sőt annyira ment, hogy hozzá sem fogott az elfogadásra javasolt szerződés pontjainak érdemi tárgyalásához, hanem kereken kijelentette, hogy szóba sem áll evvel az ideális gondolkozású, önzetlen társulattal, nem fogadja el a beneficiumait, nem kell a közműhelye, viszont nem is adja meg neki azokat az akadémikus értékű semmiségeket, amelyek ellenében a társulat a közműhelyt felépítené.

Milyen furcsa. Van itt Aradon egy vállalkozó társulat, amely a maga jövedelménél is többre becsüli a város érdekeit, s amely az aradi iparosság érdekében hajlandó lett volna egy kockázattal járó vállalkozásba belemenni, csak hogy szolgálatokat tehessen szülővárosának, s

mikor mindezt szépen elképzelte így magának, jön egy u. u. jogügyi bizottság s ez ahelyett, hogy hasra vágódott volna az önzetlenséggel teli társulat előtt, önértetekedik és antipatiával fordul el attól a vakmerően szerény ajánlattól, amelyet a társulat tett. Ez rut hálátlanság ugye, s miután ilyen esetekről a törvény is intézkedik, mi azt ajánljuk a villamos társulattól, hogy nyugodt lelkiismerettel vegye le a kezét Aradvárosáról...

Odáig jutott tehát a közműhely ügye, hogy a törvényhatóság egyik legelőkelőbb, legtekintélyesebb bizottsága: a jogügyi bizottság mai ülésében hozott határozatával kimondta, hogy szóba sem áll az eddig tárgyalt feltételek mellett a villamos társulattal, mert az ad hoc-bizottság által javasolt szerződés egyenesen káros a városra, s bünt követne el a polgársággal szemben az, aki ezt a perikulózus ügyletet megszavazná.

Ezt az apodiktikus határozatot a jogügyi-bizottság egyhangúlag, vitatkozás és ellenkező vélemény nélkül hozta meg s csak abban volt nézeteltérés, hogy vajjon van-e szükség e határozat megindokolására. A többség amellet döntött, hogy erre szükség nincs, miután ezek a feltételek annyira evidenter károsak a városra, hogy felesleges munka volna minden indokolás. Hát ennél apodiktikusabb, önértetesebb tiltakozást a szerződés megkötése ellen senki sem kívánhat.

Tessék azonban evvel összehasonlítani az ad hoc-bizottságnak javaslatát, melyet

TÁRCA

Kentaurók harca.

Irta: Réti Ödön.

Hivatali szobámban vagyok. Napi munkámat becsületesen elvégeztem, sokkal becsületesebben, mint más okosabb ember azt az én helyemben elvégezte volna.

Testem, lelkem fáradt, pihenésre vágyok. Ugy szeretnék lefeküdni egy pamlagra, hogy azon pihenhesek. Nincsen szobámban egy karosszék sem; székeimet közel húzom az asztalhoz, hogy hátamnak támasza legyen, karjaimat pedig az asztalra tehessem.

Nyugovóban van a nap, sugarai vörösre festik a falon függő domborműveket. Szemeim pihenni reájuk tévednek, s a hogy sokáig nézem a Parthenon frizeit, megéledni látom a nagy Phidias alkotta félistenek és emberek sokaságát. Hátam fáj, karjaim zsibadoznak, fejem szédül, kábult agyam öntudatlanul működik, s hiába feszítem meg minden erőmet, kínzó rémes gondolatok gyötörnek. Zűravaros összevisszaságban kell sokszor újra átéreznem a mult és ma összes szenvedéseit; gyűlölt alakok együtt jelennek meg azokkal, kik legdrágábbak lelkemnek, és ahogy az édest, a kedvest beteg szívemhez akarom szorítani, idétlen

torzszülöttek tolják rémes ábrázataikat arcomhoz közel. Fáradt vagyok, nagyon fáradt. Pihenni szeretnék, aludni mélyen... Velem az álom is játszik, engem az is megcsal: rémséges meséket sug a fülembé szüntelen, hogy boldogság a fölébredés.

Nem így szeretnék pihenni, mélyen, igazán, a hogy ők alusznak, a kik többé fel nem ébrednek.

Sötét a szobám, folyton sötétebb. Kezem ügyébe esik a villamos lámpa, csak ki kellene nyújtani a karomat, világos lenne, s kinevethetném a napot. E gondolatra ezer vigyorgó pofa tolikodik felém, eltalálom gondolataikat: „ne vessünk, ne vessünk.” Megborzadok, félelem fog el; fel akarok ugrani, de kező már reám robbannak, fejemet nagy erővel nyomják vállaim közé, torkomat szorongatják... lélekzetem eláll, nullámszik velem a föld... sülyedek, esem, zuhanok! Karjaim hiába a keresnek valamit, amibe megkapaszkodhassanak. Nem alszom, nem, nem! Zuhanok... hol a mélység vége?

— „Itt!” csendült meg egy édes női hang s én bámulva néztem reá, néztem őt és menynyi boldogság szállt szívembe... Mohos sziklán ült, közel hozzám. Bűbájos fekete szemei reám mosolyogtak. Tűzvörös lepel félig fedte el fehér testét. Leánynak oly termete még nem volt, s hozzá hasonló arcot férfi soha sem látott.

— Anyém vagy! — kiáltom, de szavam-

nak nincsen hangja. Béna vagyok. Oh miért nem tudok mozdulni, hogy magamhoz ölhessem; miért nem suttoghatok édes szavakat fülebe?

— Nem ismersz? — szolt hozzám, s kacéran oldalt hájtá fejét. — „Nem ismersz?” — szolt megint bánatosan.

— Megismertem... kiáltottam hangtalanul: — ismerlek, megismertelek, te vagy, te édes, te borzasztó leány. Megrontóm vagy csábitgatsz, hitegetsz. Szeretlek, mégis szeretlek!

Közelebb jön, s hiába akarom megéledni. Kitarja karjait, érzem teste melegségét, haja illatát, de nem érintett meg.

Harmadszor szolt: „nem ismersz?” s felkacagott, leplét lerántá magáról, fekete haját kibontá, s azzal takargatá magát negédesen.

Elfordult tőlem gonoszul, szeme varázsa nem vert meg, s akkor láttam hol vagyok. Sziklás erdőben vagyok; zuhatagoc gyors patak rohan rajta keresztül, ismeretlen fák lombjaikkal eltakarják ölélem az eget. Sűrű bokor tövén fekszem én a földön mozdulatlanul.

Lebben a sötét haj, s ő megint felém fordul. Vágyakozásom újra feléledt, felakarok ugrani.

Csak tompa nyöszörgés szállt fel mellemről. Szánakozva mosolygott reám, ujját ajkára illeszté, mint ha mondta volna: „Légy nyugodtan!”

S most csókot int. Hajából koronát tűzött

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

szakértők hoztak meg ugyancsak egyhanguan, s amely — épen ellenkezően — émelgyős dicséretekkel ajánlja elfogadásra a jogügyi-bizottság által károsnak minősített feltételeket, infámis magyarsággal mondván a következőket: „maga a kereskedelemügyi miniszter is, aki a létesítendő közmühely ügyében nagy áldozatokat hozni hajlandó, melegen ajánlja a város közönségének, hogy ezen ügyet határozottan előmozdítsa és támogassa s a bizottság a város által nyújtandó koncessziókat, melyek hivatva lesznek ezen nagy horderejű létesítmény előmozdítására, nem tartja nagynak . . .” Hát ebből látni, hogy mekkora egyetértés van a város bizottságaiban, milyen egyhanguan hozzák a határozatokat. A szakértőkből álló bizottság akadémikus értékűnek tartja azokat a milliósokat képviselő áldozatokat, amelyet a városnak kellene hoznia, a jogászokból álló bizottság ellenben olyan tekintélyes értékeknek tartja ugyanazt, hogy ilyen áldozatok követelése mellett szóba sem áll a villamos társulattal. A szakértők élnek-halnak a közmühelyért, a jogászok ellenben a praktikus életben hasznavehetetlen intézménynek tartják. Amilyen egyetértés van tehát a bizottságokban, épen olyan vélemény-különbség van a bizottságok között.

Első pillanatra oximoront láthatni a két vélemény különbségében, a dolog azonban valójában úgy áll, hogy a jogügyi-bizottság tagjai talán kevesebb szakértelemmel, de több reális tudással fogtak a kérdés tárgyalásához s betudták látni abba a kelepcebe, amelybe a várost és ennek egész polgárságát belevitte volna a villamos társulat és a szakértő-bizottság. Hogy félre ne értessünk: a villamos társulat annyit kérhet a várostól, amennyi neki tetszik, s a legértékesebb áldozatokat elnevezheti üres és érték nélkül való csekélységeknek, elefántcsontból való toronynak, vagy akármi egyébnek, a törvényhatóságon áll, hogy megítélje az előnyök és érte hozott áldozatok arányát.

A jogügyi-bizottság megtudta ítélni, ki tudta számítani magának ezt az arányt, mert abban a szerencsés helyzetben volt,

hogy számszerű adatokat kapott egy helyi lapban, amely napokon és oldalakon keresztül valóságos regényt közölt a várostól kért értékek lekicsinylése a villamos társulat által hozandó „áldozatok” felmagasztalása érdekében, — e cikksorozatból mondom meggyőződtek a bizottság tagjai arról, hogy a város milliókat veszítene, a villamos társulat pedig ugyanennyit nyerne a szóban forgó szerződés elfogadása által.

Az is érdekes továbbá a dologban, hogy míg mi, hírlapírók, akik elvégre is nem lehetünk minden kérdésben szakértők, első pillanatban észrevettük az ominózus szerződés veszedelmes tulajdonságait, addig egy egész bizottságban, mely csupa szakférfiakból áll, nem akadt egy ember, aki az érem másik oldalát is meglátta volna. Ne rekrimináljunk azonban, ne bontsuk meg mi ezt a kirívó diszharmóniát, ami a két bizottság határozata között van. Majd megbontja ezt a pénzügyi-bizottság, amely hivatva van finánciális szempontból felvilágosítást nyújtani a törvényhatóságnak arról, hogy mennyit veszített volna a város, ha ebbe a kis üzletbe belemegey.

A dolog tisztán áll: a villamos társulat, amint állítja, a város kedvéért kockázatba ment volna bele a közmühely felállításával, sőt képes azt is kimutatni, hogy ő az, aki áldozatokat hoz. A jogügyi-bizottság pedig kijelenti, hogy ilyen beneficiumokra szüksége nincs, s nem kívánja a villamos-társulattól, hogy ilyenképen megerősítse magát. Nem kér a társaságtól nagylelkűséget, mert — *timeo Danaos et dona ferentes* . . .

TÁVIRATOK.

Tripolis átengedése Olaszországnak.

Konstantinápoly augusztus 26. Itteni politikai körökben híre jár, és a mi a legjellemzőbb, már török lapok is írják, hogy a szultán Tripolist békés uton átengedi Olaszországnak. Altitólak Viktor Emánuel király, Tripolis okkupációjára nézve már megegyezett a hatalmak-

kal, a melyek a szultánra nyomást gyakorolnak oly értelemben, hogy mondjon le Tripolisról Olaszország javára.

Transváltól.

Fokváros, augusztus 26. A fokföldi parlamentben a főállamügyész benyújtotta a hadijog alatt elkövetett összes cselekményekért való indemnitásról szóló törvényjavaslatot és azt ajánlotta, hogy bizottságot küldjenek ki a hadijog alkalmazásának megvizsgálására. Theron szövetségi elnök kijelentette, hogy hozzájárul a javaslatához és örülne a vizsgálóbizottság kiküldetésének, hogy a ház maga is lássa, mint szenved a nép. A háznak arra kell gondolnia, hogy elnyomott és bántalmazott néppel van dolga, a mely sokat szenvedett, bár némán. A hollandus képviselők különösen arra utaltak, hogy benschülötteket használtak kémkedésre.

Bermuda, augusztus 26. A „Staffordshire” gőzös 1046 bur hadifogollyal elindult innen.

Néppárt

fogyasztási szövetkezetek.

(A győri kamara a fogyasztási szövetkezetekről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26

A jelentések között, a melyeket a kereskedelmi és iparkamarák a miniszter fölhívására a fogyasztási szövetkezetek működése felől készítettek, éles hangjánál és érdekességénél fogva kiemelkedik a győri kereskedelmi és iparkamaráé, a melyet a napokban tartott üléséről terjesztett fel a kereskedelmi miniszternek. A jelentés tartalmából az alábbiakat ismertetjük. A felterjesztés a kamarai kerületből beérkezett jelentések alapján konstatálja, hogy a szövetkezetek tömeges keletkezésének ideje összeesik a néppárti politikai akció szélesebb alapokon való megindításának s a népgyűlések tartásának idejével; szövetkezet csak öt alakult, a hol a talaj néppárti eszmék befogadására alkalmas (míg Győr és Veszprém megyében 52 szövetkezet van, addig Komárom és Esztergom megyékben csak 5) jobbára (30 szövetkezetnél) a plébános, káplán kezdeményezésére alakultak s hat szövetkezet megalakításán a fővárosi központi keresztény szövetkezet kiküldöttjei buzgólkodtak. 17 szövetkezet cégében a „keresztény” jelző utal a felekezeti jelleg kidomborítására s az a körülmény, hogy a legtöbb szövetkezet tagjai csak „keresztények”, némelyeknél csak „róm. kat-

fejére. Fenségessé vált arca. Tekintete a magas felé irányult.

Énekelni kezdett. Csengő-bongó, bűvös hangon, milyent ember soha nem hallott. Bánatot zengett szomorú arccal és én boldog voltam megint, mert tudtam sirni. Velem sirt, vele érzett minden: zöld lomb fakó lett, erdő állatai szomorogva bujtak össze; madárkák énekeltek vele, míg szívük megszakadt s szárnysegetten hulltak lábai elé. Színöket veszték a tarka virágok s kelyheköt bezárták; patag csörgése, zuhatagok moraja panaszos sűrűssé olvadt össze . . .

Haragot dalolt dala: fény eltűnt, árnyékba borult minden. Madárkák félve tova röppentek; tigris bömbölt, oroszlan ordított, ismeretlen vadállatok törtek egymásra bosszusan.

Suhogott a fák lombja; patak loccsanása, zuhatag csattanása titáni módon megnövekedtek, s mind e félelmetes hangok harmonikusan olvadtak bele a bűbajos énekbe.

De szerelemről szólt éneke: szendén pirulva reám nézett.

A patak vidáman csobogott s kacagott a mint a magasból lezuhant; fák lombjai, színes virágok egymásra hajolva suttoztak; madárkák csipegve csókolóztak.

Na nem tudtam: boldog vagyok-e vagy boldogtalan . . .

De mi ez? Tompa bődülés hallatszik távo-ról . . .

Madarak tova repülnek, hatalmas állatok rettegve menekülnek messzire. Patak félve csör-

ren s a zuhatag lárma, mintha szíve dobbanása volna: meg-megszűnik.

Nem énekelte ő sem többé. Leplett gyorsan magára rántotta s tétovázón megállt. Elkésett vad csörtetett mellette eszeveszve. Egy pillanat s gyors iramodással futott ő is utána. Elment, elfutott anélkül, hogy reám nézett volna.

Dübörgött a föld, kemény paták csattogtak a sziklákon s ő egy ormótlan szörnyeteg karjában újból mellettem állt.

Vigyorgva tapogatta a szörny s lötestével nyugtalanul mozogván, patái árkokat vájtak a sziklába. Kuszált hajával összekeveredett vöröses szakál fedte torzonborz arcát. Ökölnyi szeméi a vágytól kidagadva forogtak üregeikben.

Félek. Ha ez a szörny engem észre vesz, egy rugásával porrá zúz.

Azt hittem eddig, — nem félem a véget — bármily alakban jön is elém, most rettegve reménykedem, hogy a kentaur nem lát meg.

Balgaság volt félnem, nem látott az mást, mint a gyönyörű nőt, ki biztatóan mosolygott reá, s szabadon maradt bal kezével simogatá a szörny csupasz mellét.

Oh miért kellett ezt látnom? . . .

Megrengtet a föld ismét alattam; súlyos paták kattoztak a sziklákon, szikrákat hányva. Élénk dobbaat egy másik rémalak, az előbbihez mindenben hasonlatos, csak szakála volt fekete, durva ősz szálakkal.

A simogató kezét megragadta, hogy fáj dalmában hangosan felsirt a nő . . . Fák lombjai között vele sirt a szellő; nyöszörögve si-

kamlott tova a patak s zokogva zubant a magasból a mélybe.

A hogy a gyöngye nőt maga felé voná a két kolosszus, csak mozdulnia kellett volna valamelyiknek, hogy a habtest darabokra tépdjék.

Szenvedtem nagyon.

De szólt merészen a nő:

— Örültek vagytok-e, hogy engem bántalmaztok! Szét akartok tépni? Tegyétek! Jobb így nekem: közületek úgy is csak egyet szeretek.

Egymásra tekintett a két zord alak, s szabadon állt köztük a fogoly.

Nem sirt már, mosolyogva nézett fel reájuk, csábító pillantásait befurván a rémek szívébe.

Szörnyetegek között szépséges nő: óh hogy illetlét most közéljük.

Szembe nézve hátrált egymástól a két kentaur. Sziklatömbnek veté hátát a fekete szakállu torz, a másiknak százados fák állottak utjába. Nem mentek messzire egymástól.

Siri csönd támadt, egy falevél meg nem mozdult; patak megállt rohantában. Sötétre vált a levegő színe, mint égiháboru előtt szokott.

Villámok cikáztak a kentaurok szemében s reá dörrent csatakiáltásuk.

Megrendült agyam a bösz üvöltéstől; hirtelen szelroham zászlóként lebegteté a nő tűzvörös leplét.

holikusok" lehetnek, határozottan rámutat a be nem vallott, de valódi tendenciára. A jelszó általánosan az, hogy a kereskedők rossz árut, drágán és hamis mértékkel hoznak forgalomba, s a hitehnyújtást áruzsorára használják fel. Az üzletvezetők közt csak az *hétének* van némi kereskedelmi képzettsége; a többi szövetkezetek üzletvezetői közt van 16 földműves, 10 iparos, 2 napszámos, és 3 nő, kiknek semmiféle kereskedelmi képzettségük sincs. Valamennyi szövetkezet ad árut nem tagoknak és némely szövetkezetnél háromszor akkora az idegen vásárlók száma mint a tagoké; sok helyen az *egyházi és világi hatóságok fejei* vezetnek a szövetkezet ügyeit s a kereskedők panaszkodnak, hogy ezek a *fogyasztókat terrorizálják* s a szövetkezeti boltokban való vásárlásra *befolyásolják*. Vanak jelenségek, melyek arra vallanak, hogy a szövetkezetek nem kizárólag tagjaik jólétének előmozdítását tartják szem előtt; így három szövetkezetről, melyek csak róm. katolikus tagokat vesznek fel kötelékükbe a kamara oly értesítést kapott, hogy a szövetkezetek néppárti lapok felolvasó helyei s néppárti gyülekező helyek; több helyről meg az *antisemita must* jelszót meg kizárólagos cél gyanánt.

A felterjesztés végső konklúziója ez:

Tekintettel arra, hogy a fogyasztási szövetkezetek nagy részt nem a törvény által megjelölt célok szolgálatára, hanem *politikai pártszervezkedés* eszközei gyanánt alakultak; tekintettel továbbá arra, hogy működésük és tevékenységük a tagok anyagi jólétét épen nem mozdítja elő, ellenben a *közvetítő kereskedelemnek mérhatalom kárt okoz*; tekintettel végül a szabad és egyenlő verseny elveinek követelményeire, melyek jogosulatlan előnyök és kivételes kedvezményezések engedélyezését kizárják: a kamara elérkezettnek látja az időt arra, hogy a *fogyasztási szövetkezetek abba a törvényes mederbe tereltesse*nek, melyben ott, ahol a viszonyok a szövetkezet létesítését indokoltá teszik, áldásosan működhetnek. Ebből a szempontból szükségesnek tartja a kamara, hogy a következő elvek érvényesüljenek: 1. A fogyasztási szövetkezet *csupán áruraktárt* tartasson, de nyílt üzletet ne folytathasson és fioktelepet ne létesíthessen. 2. *Árut csak tagjai részére* szolgáltatasson ki. 3. Üzletkört *csupán élelmiszeri és közönséges fogyasztási*

cikkekre terjeszthesse ki és semmi esetre se bocsáthasson kész iparcikkeket áruba. 4. Cégből a *felekezeti jelleg* törölendő s tagjuk felekezetre való tekintet nélkül bárki lehessen. 5. Italmérési és dohányelárusítási engedélyt ne nyerhessen.

A győri kamara elítéli még azt is, hogy a fogyasztási szövetkezetek dohányelárusítási és italmérési engedélyt kapnak. A dohányelárusítási engedély már maga alkalmas eszköz a törvény megkerülésére, a mennyiben a dohánygyártmányok nemcsak tagoknak, hanem mindenkinék kiszolgálandók. Az italmérési engedély pedig éppen nem alkalmas a nép erkölcsi érületének s főleg a takarékosági hajlam ápolásának emelésére.

Az aradi kereskedők Kossuth-ünnepé.

(Pályázat a kereskedelem magyarságáról.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, augusztus 26

Jelentősen, minden frázisnál szebben domborodik ki az aradi kereskedők hazafisága abban a határozatban, a melyet az *Aradi Kereskedők Köre* választmánya hozott ma esti ülésén arra nézve, hogy miként kívánja ünnepelni Kossuth Lajos születése száz éves évfordulóját. Már abban elismerést érdemel ez a határozat, mert nem választja külön a kereskedőket az összpolgárság ünnepétől, hanem inkább módokat szerez arra, hogy a kereskedők minél inkább összeforrhassanak a Kossuth-kultusz megbecsülésével többi polgártársaikkal; dicséretes a határozat abban is, hogy ez alkalommal fogadalmat tesz, miszerint Kossuth születése száz éves fordulóján az *aradi Kossuth-szoborra* bizonyos összeget juttat.

De a legjelentősebb és az egész ország közvéleményének elismerésére érdemes a mai határozatnak az a része, a melylyel pályázatot hirdetett oly munkára, a mely a *kereskedelem teljes megmagyarosodására* van hivatva megfelelő eszközöket fölmutatni. Arad kereskedelmét, tudjuk, nem érheti az a vád, hogy nem magyarosodott volna eléggé meg. Sőt azt lehet

mondani, az aradi kereskedelem az utolsó harminc-negyven évben oly annyira magyarrá lett minden ízében, hogy arra kevés példa van. A ki ismerte Aradnak régi világát, régi kereskedelmi életét, tudja, hogy mit jelent ez. Azonban nem mindenütt van ez így. Epp az ország fővárosának: Budapestnek kereskedelmét érte legutóbb az a vád, hogy nagy részben még mindig a német nyelv dominál benne. Így van ez sokban Temesvárott, Pozsony, Sopron s a felvidék számos városában. Nagyon helyes, hogy épp az aradi kereskedők keresnek módokat oly eszmék fölszínre vetésével, a melyek a kereskedelmet teljesen megtisztítanák az idegenességtől, — s ezzel elhárítani azokat a körülményeket, a melyekből fegyvert kovácsolnak az egész kereskedőosztály ellen. Hihető, hogy a pályázat eredményes lesz, s az eszméknek, a melyek annak során megnyilatkozásra találnak, bizonyára lesz hatása a kereskedelem magyarosításának fontos missziójában.

Az *Aradi Kereskedők Köre* választmánya ma este, *Tedeschi* Viktor elnöklésével tartott ülése tisztán a Kossuth ünnepel foglalkozott.

Tedeschi Viktor elnök hazafias lendületű, szép beszéddel nyitotta meg a választmányi ülést. Magyarország nagy ünnepre készül: egyik legnagyobb fiának, Kossuth Lajosnak születése száz éves fordulóját ünnepeli meg. Ettől az ünneptől nem marad el a kereskedő osztály sem és ezt az ünnepet meg akarja ülni, a maga szerény eszközeivel, az *Aradi Kereskedők Köre* is, amely soha se feledkezett meg azon köteleméről, a melyeket a hazafiság parancsolt. (Eljenzés.)

A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Gebhart* István és *Hegy* Albert választmányi tagokat kérte föl.

Faragó Rezső ügyvezető-titkár olvasta föl az elnökségnek az ünnepelésre vonatkozó javaslatát, amely szószerint a következő:

Az *Aradi Kereskedők Köre* választmánya kimondja, miszerint a hazafias kereskedőosztály kötelességének ismeri Kossuth Lajos emlékezetének tiszteletben tartását, illő megünneplését. Ehhez képest az *Aradi Kereskedők Köre* a maga szerény eszközeivel szintén részt óhajt venni Kossuth Lajos születése századik évfordulójának ünnepén, és kimondja a következőket:

1. A város törvényhatósága által szeptember 19-én rendezendő ünnepségeken *tesztületileg részt vesz*.
2. Kossuth Lajosnak a kör helyiségében levő *arcképét* ünnepélyesen *megkoszorúzza*.
3. Az ünnepély napján, valamint minden év szeptember 19-én 25 koronát ad házipénztárából az aradi Kossuth-szobor alapjához, mindaddig, a míg a szobor-alapjához a gyűjtés folyik.

4. *Könyvtára* részére Kossuth Lajos jellemrajzának kisebb kiadásából nagyobb számú példányt megrendel.

5. Fölhívja az aradi kereskedőket, hogy az ünnep tartama alatt, délelőtt nyolctól tizenkettőig *üzleteiket zárva tartassák*.

6. Végül, hogy az ünnepnek maradandó, és a kereskedő osztály hazafiságát, magyar érzését fokozó emléket teremtsen: *pályázatot* hirdet a következő kérdésre: „A mennyiben a kereskedelem hazánkban még nem minden vonalon magyarosodott volna meg: mily körülmények okozták ezt, s mik volnának azon eszközök a melyekkel a *hazai kereskedelem teljes magyarosodását* minden téren és vidéken a legrövidebb idő alatt el lehetne érni. A pályázatot a *Kör szeptember 19-én* írja ki; az elnökség megbizatik, hogy a pályázat díját ez ideig megteremtse, ugyszintén, hogy a *bíráli bizottságot* az illetékes tényezők bevonásával alakítsa meg.

Megkezdődött a rémek csatája . . . Sziklák repültek át a levegőn, vészesen süvöltve; porrá zúzódva, a hol sziklába ütköztek.

Mind sűrűbben repültek a sulyos kövek, s bosszuságtól égett a küzdők arca az eredménytelen dobások miatt.

Dobás iszonyu erejétől recscsenve tört ketté egy fa s lombjával reá zuhant a vörös szakállúra.

Karcsu fenyőszálat tövestől kitépve, egy fogással leszakítva, sudart megragadva tört reá a másik. De nem találta készületlenül. Levelek, galyak milliója hullott, porfelhő támadt, a mint a lomb a gyökérrel összezsapott. S összegubancolódt szétléphetetlenül. Fegyver nélkül ugrottak egymásra a halálra küzdők. Izmaik, mint megannyi eleven kígyó, nyújtózkodtak vagy összegöbültek, a mint egymással tusakodtak. A vészes csöndben felcsengett a nő szava:

— Old meg! Siessetek! Öld meg! Várok már reád!

Azok siettek egymást megölni . . .

Reám nézett megint boszorkányos tekintetével. Testét ingerlően hátra hajlítva mellém térdelt.

— Szeretlek — suttogá és simogatni kezdte forró homlokomat.

Béna voltam. Csak azt tudtam volna megmondani neki, hogy gyűlölöm, megvetem, de gondolatomnak nem volt hangja, s nem volt erőm őt magamtól eltaszítani.

De a mint ajkamra tevő kezét, pillanatra

visszatért erőm és én csókolgattam a drága kezét . . .

Diadalordítás tört az ég felé. A vörös kentaur még egyszer összeszorítá ellenfele torkát, aztán elcipelte, feneketlen mélységbe taszította. A hogy visszajött büszke vágtatással, — lepiét messzire hajítva, eléje lépett a nő.

— „Tied vagyck“ — mondá epedően, szerelmesen.

Visszhangja többé nem volt szavának.

— „Nézd, nézd! Még nem vagy egyedül“ — szólt felkacagva és reám mutatott. Lehajolt a földre, s sulyos követ emelvén fel fehér kezeivel, a kentaur felé nyújtotta.

Szólt hozzá lágyan, hizelegve: „sujtsd agyon!“

Véres szeméit reám meresztette a szörny s magasra emelá a követ . . .

— Pokol fajzata! — rikoltottam és öklömet magasra emelve reá rontottam . . .

Nem volt mire ütnöm. Eltűnt előlem minden; én remegve állok szobám közepén. Ebben vagyok. Nem aludtam. Fülemben cseng a küzdelem zaja; látom a gonosz tündért . . . de újra itt vannak mind, . . . a kentaur magasra emelá a sziklát . . .

Halántékomra szorítom kezemet. Rettegve futok az utcára. — „Old meg, sujtsd agyon“ . . . üldöznek a rémek! Hova meneküljek!

Boldogságos szűz anyám, ne vigy az örületbe.

A választmány a javaslatnak minden egyes pontját egyhangu lelkesedéssel emelte határozattá.

Keppich Zsigmond a választmány taja nevében elismerését fejezte ki az elnökségnek, a miért alkalmat nyújtott arra, hogy a Kör ilyen díszesen, méltóan vehessen részt Kossuth Lajos születése századik évfordulójának megünneplésében.

Ezzel a választmányi ülés véget ért; ezt követően általános értekezlet volt, a melyen Faragó Rezső, a Kör ügyvivő titkára számolt be részletesen a kereskedelmi alkalmazottak Nagykanizsán tartott országos kongresszusának eredményéről.

A bácsmezei árvtár panamája.

(Harmadélmillió korona hiány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az árvtári fosztogatás és bűnös kezelés orgiákat ült a multban, úgy látszik, az ország legtöbb vármegyéjében. A szennyes manipulációk és bűnök kráterei, amelyek az árvtári hivatalokban eltemetve voltak, most törnek ki sokfelé. Előbb földöztek föl a bácsmezei árvtár szörnyű panamáját a multból, amelyhez fogható ebben az erkölcsében oly mélyre süllyedő országban is kevés van. Tegnap tettünk említést a másik, most kitörőben levő árvtári panamáról: a temesmezeiről, ahol szintén óriási összegekről van szó.

A bácsmezei árvtári szörnyűségeket már huzamosabb idő óta vizsgálják a kiküldött bizottságok. Minden község árvtári kezelését átnézik és csaknem kivétel nélkül minden község árvtárában a szennyes, gondatlan és bűnös kezelés nyomaira és hiányaira akadnak.

Lonovics főispánsága óta tart ez a vaskézrel való tisztogatás. Nem kevesebb mint 2 millió 428 ezer korona hiányt állapítottak meg. Négy bizottság végzi a vizsgálatot és a rendezést a községekben. O-Becse maradt az utolsónak.

Szombaton ért oda a rendezésre hivatott bizottság Frank Mihály dr. árvaszéki elnökhelyettes, Csernyus Pál dr. tb. főügyész és Késmárky Endre tb. főszámvevő személyében.

A szombati gyűlés eredményéről tudósítónk a következőket írja:

Frank elnökhelyettes ismertette a szomorú ügyet. Előadta, hogy a véglegzés célja a hiányokat rendezni, amelyekkel a község átadta az árvaszéktart a megyének. Az átvétel alkalmával azonban a megye — előrelátván a hiányokat és zavarok lehetőségét — 1888. évi szabályrendeletével úgy vette csak át, hogy mindaddig, míg a község nem ad kellő fedezetet, felelős marad a notári hiányokért. A felelőség tehát első sorban a községet illeti. Az átvételnél persze sok hiányt találtak, amelyből időközben rendeztek is, de azért 1901. év végén még 2.428.000 korona hiány van. Ez a hiány pedig úgy nőtt ki, hogy a törvény értelmében az árvtár a jelentkező kiskorúakat előlegként kifizettette, de a községi árvaszám által benyújtott kötvényekben fedezetet nem talált, mert nem léteztek azok, vagy behajthatatlanok.

Ugy származott a hiány, hogy a bíró, jegyző, árvaszám nem tartották be a szabályrendeletet és sógorság, komaság révén könnyelműen adták ki a pénzt. Hogy az egyes tételek milyen természetűek, az majd tételenként fog ki derülni.

Rámutatott az elnök azután arra, hogy lényeges dolog ez ügyek mielőbbi rendezése,

mert 1903-ban átveszi az állam a megyei pénzkezelést, addig kell tehát rendezni. A központ és község tartalék-alapját csak így lehet e célra felhasználni. Azután már ettől el esnénk.

O-Becsének behajthatatlan hiánya tőke és kamat fejében 54.818 korona 97 fillér.

Itt felsorolja az elnök a rendelkezésre álló fedezeteket és reméli, hogy úgy, mint a megye többi községében, itt is megtalálják a módot a békés megoldásra, mert ha bírói ultra terelődik, úgy biztosan elveszti a községet és többbe kerül.

Grünbaum dr. meggyőződése, hogy a hiány pótlását el kell fogadni a megállapított hányadig. Köszönetet mond a megye buzgalmának, hogy addig sietett vele, míg a tartalék fölött rendelkeznek. Ajánlja bizottság kiküldését. A pör nem áll érdekünkben, mert vagy be lehet hajtani — akkor megtérül — vagy nem; akkor is a felelőség a községé. Kár tehát a hiábavaló pör.

Terék dr. szerint tévedés, hogy a község a felelős. Ő könnyen nem megy bele az egyezésbe, mert a község ugyanis 103% pótdó alatt nyög. Inkább pör legyen. Perelje az árvaszék az illető kezelőket és hibásokat. Okolja a megyét, miért nem utasította a községet előbb a hiány behajtására.

Mások heves hozzászólása után dr. Csernyus főügyész az eddigiekre reflektálva kijelenti, hogy a tartalékra, állami kezelésbe átmenve, semmi szín alatt nem számíthat O-Becse, mert ott már jelezve van a hovaforítás célja. Kifejti a pör hátrányait. Ha lesz pör, első sorban a községet pörlik.

A bíró bezárja a vitát és a bizottságba kiküldötteknek jelenti ki a következőket: Vajnovits Vladán dr., Terék dr., Tripolszky dr., Kovács Ferenc és az előljárók.

Füstbe ment kiállítás.

(Két bécsi ügynök kudarc.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Néhány hónappal ezelőtt két bécsi ügynök nagy akciót fejtett ki, egy Budapesten 1903-ban rendezendő „Általános kiállítás” érdekében. Ezek az ügynökök, névszerint: Bondy Miksa és Finály Leo, összekötetésbe léptek Melcer Géza cs. és kir. kamarás, volt országgyűlési képviselővel és mindenekelőtt arra törekedtek, hogy a „gründolando” kiállítás részére valami előkelő cégért szerezzenek.

Sokféle szempontból a Klotild-egyesület látszott a legalkalmasabbnak, amely jótékony egyesület tudvalevőleg Klotild főhercegasszony védnöksége alatt áll.

A kiállítás fezőrjei tehát módját ejtették annak, hogy a Klotild-egyesület vezetőségével összekötetésbe lépjenek a keresztülvitték, hogy a kiállítást a Klotild-egyesület cége alatt rendezhesék, ez engedély fejében pedig a beléptidíjak egy részét ajánlották föl.

Amikor ez sikerült, a Klotild-egyesület közbenjárásával a kereskedelmi minisztériumhoz fordultak az iparcsarnok ingyenes átengedése végett s ezt meg is kapták.

A kiállítás rendezői most már hozzáláthatnak a kiállítók összetoborzásához.

Megjegyzendő, hogy azok a személyiségek, akik e kényes dolgot megindították, eddig sohasem foglalkoztak efféle rendezéssel, mert tudtunkkal sem Melcer Géza, sem pedig Finály, avagy Bondy nem tagjai oly testületnek, amelynek jogcíme van kiállítások rendezésére és eddigi szereplésük sem oly természetű (kü-

lönösen a Finály-é meg a Bondy-é), amely nekik ezt a jogcímet megadná.

Ők tehát a maguk módja szerint, céljaiknak megfelelően, megcsinálták, a prospektust, amelyet ezernyi példányban küldtek szét Ausztriában és Magyarországon.

A prospektus szövegezése olyan volt, hogy a gyanútlan ember föltétlenül azt hiszi, hogy a kiállítást Klotild főhercegasszony védnöksége alatt rendezik. A kiállítás „általános határozatai” is igen eredetiek s talán megnyugtatóskép vették bele azt is, amit okunk van hangsúlyozni, hogy a fizetségek „a kiállítás bank-biztosítéki alapjánál, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Andrassy-uti fiókjánál, vagy a meghatalmazottnál teljesítendők.”

A kiállítás időtartalmát 1903. márciusától — május hónapig határozták meg.

Mennyire jelentkeztek a kiállítók, arról hiányos adatok nincsenek, az azonban tény, hogy úgy Ausztriában, mint Magyarországon (itt különösen József főherceg udvari szállitójánál is) erős agitációt fejtettek ki.

Az első figyelmeztetések Ausztriából érkeztek. Odavaló iparosok az Országos Iparegyesülethez fordultak kérdezősködéseikkel, hogy mi-féle kiállítást rendeznek itt 1903-ban. De a magyar iparosok részéről is érkeztek panaszos fel-szólalások, különösen oly irányban, hogy iparunk pangása mellett mily veszedelmes dolog, az osztrák iparosokat ide csődíteni, különösen egy magánszemélyek által rendezendő kiállításra, amelynek vezetése minden ellenőrzésen kívül áll.

Hozzájárult azonban ehhez néhány súlyosabb körülmény is. A Klotild-egyesület megtudta, hogy a kiállítási prospektuson az egyesület és vezetősége ravasz, de meg nem engedett módon úgy van feltüntetve, mintha ők csinálnák e kiállítást, a kereskedelmi minisztérium pedig, amelyet az iparcsarnoknak a Klotild-egyesület kérésére való átengedése után figyelemmel kísérte az ügyet, megtudta, hogy a kiállítás szervezőinek tulnyomó része nélkülözi azt az erkölcsi garanciát, amely nélkül pedig az effajta rendezés is veszedelmessé válhatik. Kitűnt az is, hogy a Kereskedelmi banknál semmiféle biztosítéki alap nincs, sőt a bank határozottan visszautasította a kiállítási pénzeknek nála való befizetését.

Hivatalos vizsgálat indult meg, amely azal végződött, hogy miután időközben a Klotild-egyesület is megszüntetett minden összekötést e tervezett kiállítással s nevének további felhasználását megtiltotta, a kereskedelmi minisztérium arról értesítette a kiállítás rendezőségét, hogy az iparcsarnokot sem pénzért, sem ingyen nem hajlandó e kiállítás céljaira átengedni, illetve, hogy ez irányban való engedélyt visszavonja.

A budapesti 1903-ik évi „Általános kiállítás” tehát vízbe esett, de a fezőrkön kívül aligha mondja valaki, hogy kár érte.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

— Az aradi színtársulat Gyulán. Ugy látszik, hogy a gyulaiak meg vannak elégedve Zilahy színtársulatával s a színészek is a gyulai közönséggel. A két hét, melyet ott töltöttek, mint lapunknak írják, szép sikereket termelt. Zilahy Gyulának, mint művészeknek való-ságos ünneplésben volt része, mikor A király házasságát Kopjai-ját eljátszotta. A társulat többi tagjai is meggyerték a közönséget. Kiemelkedő esték voltak, mikor legutóbb Hegyessy Mari vendégszerepelt a Vörös talár-ban, Stúdt Mária-ban és a A cigány-ban. A jövő héten lép fel először Zilahyné, akit nagy érdeklődéssel várnak. Az előkészületben levő darabok: az Ember tragédiája, Kuruc Feja Dávid és a Lohengrin opera.

* A festőteremből. Míg az aradi színház tagjai Gyulán játszanak, egyúttal készülve az októberben kezdődő aradi téli szezonra, addig itthon, a Simonyi utcai festőteremben serényen folyik az előkészület munkája a díszletek körül. Végh István, az aradi színház szerencsés kezű festője épp most fejezett be egy gyönyörű munkát: egy rokokó stílusú teremdíszletet, mely a maga nagyszerűségében a legkényesebb külföldi színháznak is becsületére válnék. Az aradi színházi festő ecsetje alól kikerült díszletek már eddig is nagy tetszést arattak, s a most befejezett díszlet csak öregbiti Végh István érdemelt.

Háromszázezer koronás család.

(Szélmákos csillár-kereskedő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Eszteendő óta járja a tojástáncot Dénes Leó csillár-kereskedő a büntetőtörvénykönyv paragrafusai körül, anélkül, hogy egyszer is rajtavesztett volna. Rendkívül ügyes fufanggal és leleményességgel mindig ki tudta vágni magát s a büntető eljárás minden alkalommal eredménytelen volt vele szemben. De értette is a módját s a szélmákosoknak ültet dolgában minden időben példányképe lehetne.

Dénes Leónak mintegy tíz éve nagy csillár-kereskedése volt a Hajós-utca 17. szám alatt s ugyanott volt fényesen berendezett lakása is. A mikor az üzletet megnyitotta, cég-tábláján a „Dénes Leó“ név ragyogott arany betűkkel. Azonban csak egy ideig, Rövidebb hosszabb időközben ugaznis kameleonként változott a tábla felírása. Volt: Dénes Leó és társa, Dénes Leó utóda, Dénes Leóné; jelenleg pedig mint Dénes Rezső szerepel.

Ahány cégváltás, annyi család forog lenn Dénes Leó részéről. A hitelezőit mindannyiszor ügyesen kinullázta az új cégbejegyzéssel, a kik így követeléseiknek nem tudtak érvényt szerezni. A legutóbbi ilyen manipulációja azonban, a mikor 18 éves fiára, Dénes Rezsőre játszotta át üzletét, nem ütött ki szerencsésen. Hitelezői ugyanis biztos adatokat szereztek ez alkalomból csalásáról s tömegesen tettek feljelentést ellene a rendőrségen. Kerek háromszázezer koronáról van szó, melylyel Dénes Leó magyar, angol, francia és német gyárakat becsapott. A vád teljesen be van igazolva immár Dénes ellen s a megejtett vizsgálat annyi terhelt adattal szolgáltatott Dénes ellen, hogy ma Bérczy rendőrkapitány hosszas vallatás után csak úgy bocsájtotta el, hogy detektívet rendelt az őrizetére.

Hogy milyen nagy stílusú szélmákos Dénes, illusztrálja legutóbbi cég átjátszása, a mikor fia nevére került az üzlet. Ez a múlt hónapban történt. Dénes Leó üzlete s lakásának értékes berendezése ekkor ismét többszörösen felül volt foglalva hitelezői által, mint már annyiszor. Sőt már az árverés napja is ki volt tűzve ellene. Mit tett Dénes? Valóban zseniális módot talált arra, hogy hitelezőinek egy krajcár se jusson.

Rosenberg Gyula pénzbeszedője nevében 38 kor. 40 fill. tartozásért a VI. ker. községi bíróságnál bepereltette önmagát, meghamisítva Rosenberg aláírását s a nélkül, hogy az csak sejtette volna a dolgot. Majd maga járt utána a dolognak személyesen, egy-két nap alatt kisorsította a végrehajtást s az árverést is még mielőtt a királyi bíróság által kitűzött árverés napja elérkezett volna, a községi végrehajtóval elárvereztette a 38 korona 40 fill. tartozás fejében bírósággal 40.000 koronára becsült üzletét és lakásának berendezését.

A dolog nyitja pedig az, hogy a kir. bíróság és a községi bíróság teljesen függetlenek egymástól s amelyik előbbre tüzi ki az árve-

rés napját, az árverettet. Dénesnek már csak azért is előnyös volt a községi árverés, mert erről hirdetményt nem kell közzétenni s így az úgy nevezett árverési hiénák sem vehettek tudomást róla. A községi árverés így jóformán a legnagyobb titokban ment végbe s Dénes fia, Dénes Rezső vette meg az összes holmikat potom áron. Másnap pedig már az ő neve volt kiírva a cégtáblán s van mai nap is.

De terheli ezen bűnein kívül Dénes lelkiismeretét kaucióikkasztás is. Epen Rosenberg Gyula, volt pénzbeszedője tett ellene feljelentést a rendőrségen 960 kor. kauciójának elsikkasztása miatt.

Lelőtt főhadnagy.

(Gyilkos merénylet a rákosi gyakorlótéren.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Négy nap előtt borzalmas esemény színhelye volt a rákosi katonai gyakorlótér. A 23-ik ezred gyakorlatot tartott. S amint az egyik századnak tüzet vezényelt a kapitánya, a „tűz“ után véresen roskadt le a porba Breit 23-ik gyalogezredbeli főhadnagy.

A főhadnagy ellen gyilkos merényletet követtek el! Az egyik Manlicher vaktöltés helyett éles golyóra volt töltve s a golyó Breit főhadnagy jobb felső karját s vállcsontját roncsolta össze.

A gyakorlaton résztvett Köves ezredes, Beck vezérkari főnök veje is, aki nyomban elrendelte a legszigorubb vizsgálatot. Sorra vizsgálták az egész század löfegyvereit, de a közembert, akinek fegyveréből a gyilkos golyó a főhadnagy karjába furódott, nem bírták megtalálni.

Breit főhadnagyot, aki eszméletét veszítette, nyomban elszállították a gyakorló térről a 17-ik számú helyőrségi kórházba. A szerencsétlen, aki nyilván merénylet áldozata lett, két napon át élet és halál között lebegett.

A golyó csontot sértett s félő volt, hogy a reményteljes ifjú katonának le kell majd vágni a jobb karját. Valószínű azonban, hogy most már elállnak az orvosok a csonkítástól. Tegnap pedig újabb komplikáció állott be a főhadnagy állapotában, az orvosok vérmérgezésről tartanak. Breit jelenleg erős seblázban fekszik a 17-es kórházban.

A budai Nyulkaszárnnyában, mely a 28-ik gyalogezrednek a laktanyája, megindult a legszigorubb vizsgálat. Maga Köves ezredparancsnok vezeti a vizsgálatot, amely éjjel nappal tart. Eddig már az összes legénységet kihallgatták, többeket fogságba is helyeztek, a merénylő azonban még mindig nincs meg.

S ugylátszik nem is fogják megtalálni, mert a század, melyben a merénylet történt, mintha előre megállapodott volna a vallomásokban, az egész legénysége, az altisztekkel együtt csodálatosan egybehangzó, egyforma vallomást tett.

Nyilvánvaló, hogy összeesküvésnek lett az áldozata Breit főhadnagy. De nyilvánvaló az is, hogy nem neki volt szánva a golyó, hanem az ezred egyik legmagasabb rangú tisztjének, aki a merénylet pillanatában közvetlenül Breit főhadnagy mellett állott.

Ez a magasrangú katonatiszt példátlan szigorúsággal bánik a legénységgel s már régóta nagy ellene az elkeseredés.

Különös az a nagy titkolódzás, melylyel a merénylet ügyét intézik.

A legénységnek szigorúan meghagyták, hogy a kaszárnnyából ki ne vigyék a hírt, mely azonban természetesen mégis kiszivárgott.

Köves ezredes az ezred összes tisztjeit maga elé citáltatta s behatóan referáltatott magának ez ezrednél tapasztalt állapotokról s a legénységgel való bánásmódról.

Az ezredes a merénylőről nyomban jelentést tett Lobkovitz herceg hadtestparancsnoknak s hir szerint ő rendelte el a tisztikar minden egyes tagjának beható kihallgatása. Az ezredes a vizsgálat eddigi eredményéről ki-merítő jelentést tett a hadtestparancsnokságnak.

MULATSÁGOK

(=) Műkedvelő előadás. Vasárnap, augusztus 24-én este Soborsinban a Zserdik-féle „Arany Szarvashoz“ címzett szállóban a soborsini műkedvelők Schön Adám rendezésével Gabányinak az Apósa című három felvonásos vígjátékát adták elő. A műkedvelő előadás táncal volt egybekötve. A mulatságot Soborsin utcáinak világítása céljára rendezték s az úgy erkölcsileg, mint anyagilag sikerültnek mondható, Jelen voltak:

Asszonyok: Arnold Jánosné, Bárdy Kálmánné, Back Károlyné, Boros Lászlóné, Gelb Márkuszné, és Gelb Bernátné (Tok), Feldmann Ignácné (Kassa), Hirschné (Budapest), Hankó Józsefné, Kiss Józsefné, Kubinyi Ferencné, Károlyi Kálmánné, Leth Gézané, Seidner Miklósné, Szignárovcics Mihályné, Seidner Simonné, Seidner Mártonné, Peska Józsefné, Teodorovics Nikodné, Vinterkorn Antalné, Weiszné, (Tótvarád), Weisz Samuné (B. Csaba) stb.

Leányok: Bunc Sárika, Bendl Mariska, Greiner Irénke (Szabadka), Hankó Nina, Kranoszyk Filipine, Szignárovcics nővérek, Boros nővérek, Weisz Anna (Tótvarád) stb.

A kereskedelmi testület ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi kereskedelmi testület ma délután a kereskedelmi akadémiában választmányi ülést tartott. A gyűlésnek több fontos tárgya volt, közöttük a vasuti állomásokon tervbe vett áru-raktárak s az új polgári perrendtartás 34. §-a ügyében.

Az ülést Tedessy Viktor elnök nyitotta meg; a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Dobiáschi, József és Lengyel Tivadar tagokat, a jegyzőkönyv vezetésére Marschall Lajos dr. titkárt. Az elnök megnyitójában meleg szavakba adózott Kossuth Lajos emlékének és a szeptember 19-iki ünnepélyre nézve következő javaslatot terjeszti elő:

A testület a törvényhatóság ünnepélyén testületileg jelenik meg. A gyülekezés a kereskedelmi akadémiában történik. Körlevélben hívják fel az összes aradi kereskedőket, hogy üzleteiket az ünnepség napján reggel 8—12-ig tartásuk zárva s ezáltal lelehetővé tegyék alkalmazottjaiknak is az ünnepélyen való részvételt.

Az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadták a tagok s ezután áttértek a folyó tárgyra.

A Máv. állomásán a kereskedelmi miniszter által tervbe vett áru-raktárak ellen feliratot intéznek. A feliratban kifejtik, hogy az aradi kereskedők a hazai ipargyártmányokat nemcsak hogy árusítják, hanem a kirakatokban és hirdetésekben feltűnően meg is jelölik. Így a magyar cikkek elárúsítására tervezett áru-raktárakat feleslegesnek tartják, mert ezek csak áldatlan konkurrenciát csinálnának a helyi üzleteknek.

Arad város országgyűlési képviselőjét megkeresik, hogy új polgári perrendtartás 34. §. ellen már a képviselőház jogügyi bizottságában is foglaljon állást s elhatározták, hogy miután ezen szakasz a kereskedők hitelviszonyára nagyon káros, teljes erővel küzdeni fognak annak életbe léptetése ellen s ha a vá-

ros képviselője Aradra jön, nagyobb küldöttség fogja tolmácsolni a kereskedők ezen kívánságát.

A szeptember 21-én Sopronban tartandó III. országos kereskedelmi kongresszuson a testületet *Marschall* Lajos dr. titkár fogja képviselni. Ezután több apróbb ügyet intéztek el s a gyűlés véget ért.

Nem kell a közműhely.

(Érdekes vita a jogügyi-bizottságban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi közműhely ügyében ma érdekes és jelentős fordulat állott be. A város jogügyi-bizottsága foglalkozott a kérdéssel ama javaslat kapcsán, melyet a tanács által kiküldött ad hoc-bizottság készített el a villamos társulattal kötendő szerződési feltételekre vonatkozólag.

A bizottság határozata ugyanazt az álláspontot képviseli, amelyet az *Aradi Közlöny* már a szakértő-bizottság tárgyalásai alkalmával ennek határozatával szemben kifejtett: nemcsak hogy az elfogadásra ajánlott szerződést nem fogadta el, de azt is tendenciózusan hangsúlyozta, hogy a közműhelyért sem lelkesedik annyira, hogy azért, különösen az aradi villamos társulattal szemben, egy fikarcnyi áldozatot is hozzon.

A bizottság tanácskozását heves incidens tarkította s a gyűlés hangulata mindvégig meg lehetős izgatott volt. Tudósítónk az alábbiakban számol be a tanácskozásról:

A közműhely-ügy fontosságára való tekintettel a jogügyi-bizottság tagjai teljes számban jelentek meg a ma délutáni ülésen. Csupa ügyvéd ült a tanácssterem zöld asztalánál s így előre lehetett sejteni, hogy a szakértő-bizottság javaslata éles bonckés alá kerül.

(Az első kifogás.)

Miután a bizottság jegyzője néhány idevonatkozó ügyiratot olvasott fel, *Steinhardt* Mór dr. állott föl szólásra, hogy megtegye észrevételeit a villamos-társulat eljárásával szemben. Kifogásolja azt, hogy a társulat nem járt el a jelentkező fél kötelességei szerint, csupán felhívta a várost a „szóbeli tárgyalások megkezdésére”, s az ad hoc-bizottság tett tulajdonképpen ajánlatot a társulatra. A kérdést alaposan megvitatandónak tartja, nehogy olyan vád érje a jogügyi-bizottságot, mint amilyennel illették a vízvezeték drágasága miatt. Javasolja, hogy a jogügyi-bizottság küldjön ki egy albizottságot, amely mintegy pótolva azt, amit a társulat elmulasztott, tegyen előterjesztést arról, hogy mennyi értéket képviselnek a két fél részéről adandó szolgáltatások. Így nem hajlandó tárgyalásba bocsátkozni.

Schwarz Jenő dr. nem tartja szükségesnek az albizottság kiküldését, mert a helyzet tiszta: a város sokat ad és semmit sem kap.

(Heves támadások.)

A szakértő-bizottság s a megszüvegezett pótszerződés szerint a következő engedményeket teszi a társulat:

eláll attól a jogától, hogy a lakásokba csak ő vezetheti be a villanyvezetékét. Erről is csak részben mond le. Még ha teljesen lemondana is, a város — mint ilyen — itt mit sem nyerne, legfeljebb egyes háztulajdonosok;

átengedi a társulat 60 év múlva a közműhelyt annak a berendezésével együtt. Eddig azt gondolta, hogy legalább a berendezés fog valami értéket képviselni. Most értesült arról, hogy ennek értéke sem több nyolcezer koronánál s ez is csak akkor háramlik át a vá-

rosra, ha 60 év múlva még a társulat tulajdonában lesz. Bizonyos azonban, hogy addig tud fog adni rajta. A város pedig kap négy üres falat.

Ezek ellenében a várostól százezreket követelnek. Kifejti, hogy milyen értéket képviselnek a kizárólagossági és megváltási jog kitelése és a koncesszió meghosszabbítása.

Azonkívül maga a közműhely is káros a városra. Tény ugyanis, hogy ha a közműhely jól megy, nagyobb lesz az áram-fogyasztás, több lesz a társulat jövedelme s így a háramlaskor drágább lesz a telep értéke. Kisebb fogyasztás mellett kevesebb az átvételi tőke. Ez jogi szempontból így van. Azt indítványozza, hogy a bizottság tagadja meg hozzájárulását a szakértő-bizottság javaslatához. (Helyeslés.)

A leghevesebb ostrom alá *Vajda* István dr. fogta az ad hoc-bizottság javaslatát. Az egész dologban nem lát mást, mint a kormánynak egy segélyezési akcióját. Azt tudjuk, hogy a kormány bármit ha tesz, a terhet mindig a törvényhatóságok vállaira rakja. A közműhelyt a kormány akarja létesíteni, minek akarjuk mi annak terheit erőszakkal átvenni?

(Egy kis pletyka.)

Ő nem hisz az olyan mendemondákban, mint amilyen elterjedt *Hegedüs* Sándorról, a volt miniszterről, hogy azért létesített villamos-dolgokat, mert igazgatósági tagja a *Ganz-gyárnak*; azt sem hiszi el, hogy ez vagy amaz a keresk. miniszteri államtitkár a *Magyar Hitelbanknál* van érdekelve, amely bank tudvalevőleg az aradi villam társulatra is törzsvényese. Nem is azért mondja ezeket, mintha hitelt adna az ilyen feltevésnek, (óriási derűtség,) de tény, hogy a közműhelyek eddig még sehol sem váltak be.

(Kösse fel a . . .)

Vajda István dr. beszédét itt heves incidens szakította meg. Arról szolt *Vajda* dr., hogy még Budapesten is, hol annyi az iparos, rak-tárhelyiségnek használják a közműhelyt. Azután így folytatta:

— Engem érdekelnek ezek a dolgok . . .

Salacz Gyula: Ahá, a légszesz!

Vajda István: (Idegesen felugorva helyéről) Ezt a gyanúsítást visszautasítom és kikérem magamnak, én nem érdekből beszélek itt.

Salacz Gyula: Elhiszem, de csak azért, mert légszeszszel nem lehet közműhelyt teremteni.

Vajda István: Ilyen gyanúsítást nem tűrök, aki velem beszél, az kösse fel a gatyáját! . . .

Salacz Gyula: Fel van az kötve!

Institőrés Kálmán elnök: Kérem az urakat, hogy a heveskedéstől tartózkodjanak.

Salacz Gyula: Jó, hát nem szólok többet, de gondolnom csak szabad.

Vajda István: Gondolni gondolhat amit akar, azért nem felelős.

Ezzel véget ért a parázs incidens s *Vajda* dr. folytatta beszédét avval, hogy Aradon maguk az iparosok sem óhajtják a közműhelyt. A miniszternek azt a tanácsot szeretné adni, hogy ne közműhelyt létesítsen, hanem adjon a kis-iparosoknak nappali áramot a lakásukra és gépet, hogy otthon dolgozhassanak.

(Még egy incidens.)

A felszólaló tovább fejtegetvén nézetét a dolog gazdasági oldaláról, *Salacz Gyula* közbeszólt:

— Ez nem jogi kérdés.

Vajda dr.: De igen is az, s most kijelentem, hogy addig nem beszélek, míg az elnök ur nem nyugtat meg arról, hogy ilyen szóbeli inzultusokkal nem fognak zavarni. (Felkiáltások: Halljuk!)

Attérve a kölcsönösnek nem nevezhető

szolgáltatásokra, azt fejtegeti a felszólaló, hogy milyen óriási értéket képviselnek a város által adandó kedvezmények. A kizárólagossági jog meghosszabbítása veszedelmes dolog, mikor minden nap új találmánnyal állhatnak elő, melyek bízhatatlannal olcsóbbá tehetik a villam-világítást. Az adómentességre vonatkozólag: az adó most nem sok, de tekintélyes lesz ez az összeg, mihelyt a társulat jövedelmei megszorodnak. A tíz éves koncesszió matematikailag is kiszámíthatlan érték s ha hat év alatt, mióta a társulat fennáll 33,000 korona nyeresége volt a társulatra, a következő tíz évben, a kezdet nehézségein túl milliókat adhat ki a város a zsebéből. Ez a szerződés-javaslat egészben és részleteiben olyan abszurdum, hogy beszélni sem lehet róla. Ellenben javasolja azt, mondja ki a bizottság, hogy:

a társulat állítsa fel, ha úgy akarja, a közműhelyt, s ha a város a jelenlegi átháramlási jog érvényre jutásakor azt is át akarja venni, megfizeti annak akkori tényleges és együttesen megállapítandó értékét s a társulat köteles lesz azt a villanytelepelt együttesen a városnak a fenti feltételek szerint átengedni.

Salacz Gyula szerint mindez nem tartozik a jogügyi-bizottság elé. Arról van szó, hogy javasolja-e a bizottság a szerződés megkötését, vagy sem. Mondja ki, hogy nem tartja elfogadhatónak s küldjön ki egy albizottságot ez álláspontja indokolásának elkészítésére.

E felszólalás nyomán élénk vita keletkezett arról, hogy ebben az ügyben meddig terjedjen a jogi bizottság hatásköre.

Nagy Sándor dr. a tárgy ezen részéhez is hozzászólván, azt mutatja ki, hogy a villamos társulat a várostól követelt nagy áldozatok ellenében mily értéktelen ellenszolgáltatásokat helyez kilátásba. Így az, hogy lemond a társulat a vezeték készítési jogáról, nem egyéb szemfényvesztésnél. Az ad hoc-bizottság javaslatának elején állítatik ez, a pótszerződésben azonban már az van, hogy csak részben mond le. Sőt fenntartja magának a felülvizsgálat jogát is; már most, ha valamelyik háztulajdonos mással készített el a vezetékét, jön a villamos társulat, felülvizsgálja, hibákat fog erővel találni benne s nem ad áramot, míg az a háztulajdonos félévig tartó felebbezással meg nem állapíttatja, hogy a vezeték mégis jó. Ilyen szekaturának elkerülése kedvéért, megint csak hozzájuk fordulna a közönség. Ez a részleges lemondás tehát nem egyéb szemfényvesztésnél. A nappali áram sem áldozat, mert ezt fizetik, adóelengedést is kap a társulat érte. Plauzibilis tehát, hogy a társulat semmit sem ad, de sokat akar kapni. Mondja ki a bizottság, hogy ezt a javaslatot tárgyalni sem lehet.

(A szavazás.)

Nemess Zsigmond dr. hasonló értelemben szolt, majd *Steinhardt* Mór dr. jelenti ki, hogy az elhangzott beszédek után még inkább fenntartja indítványát az albizottság kiküldésére vonatkozólag azzal a tárgyi módosítással, hogy az albizottság feladata legyen kifejtetni egy elaborátumban azt, hogy miért lenne káros a városra nézve e szerződés megkötése.

A bizottság elsősorban azt mondta ki egyhangulag, hogy a szakértő-bizottság által javasolt s a társulat által kért szerződési feltételeket a városra nézve feltétlenül károsnak tartja, azután *Institőrés Kálmán* polgármester szavazás alá bocsátotta a *Steinhardt*-féle indítványt, amely t. i. azt célozta, hogy a bizottság az elutasító határozatát indokolja is meg.

Az indítvány mellett csupán ötven szavaztak: *Kádas Kálmán*, *Péterfy Antal*, *Robitzek Ágoston*, *Reicher Károly* és *Steinhardt Mór*. A bizottság többi tagjai, mintegy tizenötven, az

egyszerű elutasító határozat mellett foglaltak állást, abban a nézetben lévén, hogy a javaslatba hozott pótszerződés annyira nyilvánvalóan hátrányos a városra, hogy ennek indoklására szükség sincs.

Az ülésen Institoris Kálmán polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Avarfy Ferenc, Barabás Béla dr., Kádas Kálmán, Lamberger Lajos, Müller Károly, Mandl Vilmos dr., Nemess Zsiga dr., Nagy Sándor dr., Opre Péter dr., Péterffy Antal dr., Robitsek Agoston dr., Reicher Károly, Salacz Gyula, Szalay Károly, dr. Steinhart Mór, dr. Schwarcz Jenő, Sonnenfeld Károly, dr. Szalai Arnold, dr. Tolnai János, dr. Vajda István, Vizer Péter.

SPORT.

+ Az arad-hegyvidéki turista-egyesület választmányja szerdán, i. hó 27-én délután 6 órakor a Millennium külön helyiségében ülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Halálos szerencsétlenség az Andrassy-téren.

(Egy aradi szállító halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az Andrassy-téren tavasz óta egy egész csomó építkezési állvány éktelenkedik. Ugyszólván várható volt az a bizonyos szerencsétlenség, mely az ilyen nagyarányú építkezéseknél el nem szokott maradni, szinte lehetetlennek tetszett, hogy az aradi főtér szépülése embervérrel ne legyen tarkítva. Meg is történt ma az első szerencsétlenség, mely megdöbbentően szomorú végű, amennyiben áldozata meghalt.

Az áldozat *Éliás* Lipót aradi butor szállítási vállalkozó. Közismert ember, alig van valaki Aradon, aki ne ismerné az örökké jövedvő, jovialis szállítót. Benne *Éliás* Simon, a borosjenői kir. járásbíró albirája, édesatyját gyászolja.

Az előzmények röviden ezek: Az *Aradi Polgári Takarékpénztár*-ból az Andrassy-téren levő Lengyel-házba költözködött s a takaréktulajdonát képező négy nehéz Wertheim-szekrény költöztetésével *Éliás* Lipót szállítót bízta meg. A szállító a járda fölé állványokat állított föl, melyeket a városi mérnöki hivatal még szombaton felülvizsgált és rendben talált. Megkezdődött erre a kasszák felszállítása az első emeleti helyiségbe, a korlát nélküli erkélyen keresztül.

Az épületföldszintjén több kereskedő üzlethelyisége van, s a tulajdonosok panaszkodtak, hogy a hosszadalmas kasszák költöztetése miatt az üzletük el van zárva a közönség elől. Viszont a Polgári Takarékpénztár is sürgette a kasszákat, mert szüksége volt azokra. A rendőrség erre véleményt kért a mérnöki hivataltól, mely vélemény alapján a rendőrség megengedte, hogy a kasszát szállító kocsit fölmelessen a járdára, a csiga alá. Így hamarabb is ment a munka. Ma hajnalban huzták fel az utolsó kasszát, mire *Éliás* kiadta a munkásoknak a parancsot, hogy bontsák le az állványokat. Az állványokat mindenestől *Éliás* állította fel, ács nem volt mellette, s a bontás is az ő felügyelete alatt történt.

Ma délelőtt tíz órakor már leszedtek egy csomó gerendát és deszkát. A munkások nem tudtak oly gyorsan dolgozni, mint a hogy *Éliás* szerette volna, folyton a munkások sarkában volt. Hol itt, hol ott biztatta őket sietségre. Egyszer aztán kilépett a balkorra, melyre néhány deszka volt keresztbe fektetve. Fenn, a második emelet alatt pedig volt egy keresztgerendázat, melyre a csiga volt erősítve.

Éliás a balkon kő lapjáról rálépett a deszkákra és kezével fenn megkapaszkodott egy gerendába. Ez a gerenda azonban csúzni kezdett lefelé, a mit észrevett *Éliás* és hogy kikerülje a lefelé zuhanó gerendát, hirtelen félre lépett.

Szerencsétlenségére azonban ekkor nem nézett maga alá s minthogy lába a deszka mellé lépett, a nehéz testü ember lezuhant az emeletnyi magasságból. A szerencsétlenséget tetézte az, hogy a lezuhanó gerenda *Éliás* még esés közben utólérte és élével fejének hátsó részén, a tarkón, súlyosan megsebesítette. A mikor megindult, arccal lefelé esett, a gerenda ütése azonban megváltoztatta esésének irányát; úgy, hogy a földre már háttal esett. A hátgerinc alsó vége érte először a földet, s a nagy rázkódtatástól elkábulva, hosszában elterült a földön. Éppen a Guttman és Berger cég üzletének ajtaja előtt feküdt.

A szerencsétlenül járt szállítót a munkások erre bevitték a lépcsőházba, ahol a házban lakó *Kronstein* Vilmos dr. részesítette az első orvosi segélyben. A lezuhant ember súlyos belső sérüléssel kivül, minek folytán orrán száján ömlött a vér, külső sérülést is szenvedett. A lezuhant gerenda megrepesztette a koponyacsont hátulsó részét, úgy, hogy az agyvelő kilátszott. Rendkívül súlyos agyvelő rázkódtatást is vont maga után a baleset. Nemcsak a gerenda ütése, hanem maga az esés is okozta az agyrázkódtatást.

A baleset színhelyére csakhamar megérkezett *Bedő* Árpád dr. ügyeletes rendőrhadnagy s ott a helyszínén megkezdte a vizsgálatot, miután intézkedett, hogy a nehéz sebesültet mentőkocsin a kórházba szállítsák, ami csakhamar meg is történt.

Éliás az esés következtében elvesztette volí az eszméletét. Munkásai két egész kancsó vizet öntöttek reá, míg felocsudott, beszélni azonban ekkor sem tudott.

A kórházban ismét elvesztette eszméletét. Az agónia csakhamar beállott. Alkonyattában azután *Éliás* meghalt.

Bedő Árpád dr. rögtön megindította a vizsgálatot. Kihallgatta a munkásokat, különösen arra terjeszkedve ki, nem e forog fenn mulasztás, vagy vétkes gondatlanság valaki részéről. Összesen mintegy nyolc munkás dolgozott az állvány lebontásán.

Annyi már most megállapítható, hogy a felelősség legnagyobb részben a szerencsétlenül jártat terheli, mert hozzáértők állítása szerint *Éliás*nak nem kellett volna, de meg nem is lett volna szabad a bontás közben levő állványra rálépni.

TANÜGY.

Aradi felsőbb leányiskola.

— Iskolai értesítés. —

Az aradi városilag segélyezett magán felsőbb leányiskolában, mely a nm. vallás és közoktatásügyi miniszterium 47581/1902 sz. rendeletével nyilvánossági jogot nyert, i. évi szeptember hó 1-én az első, második és ötödik, hatodik osztály nyílik meg, a két legfelsőbb osztály azonban egyelőre az eddigi jelleggel.

A felsőbb leányiskola legújabb tanterve lényegesen eltér a polgári leányiskola tantervétől, főképp a tantárgyak száma és a végzendő tananyag nagyobb terjedelme tekintetében. Az eltérés már a második osztályban annyival inkább lényeges, minthogy itt már a francia nyelv kötelező tantárgy. A magasabb osztályokban a latin nyelv fakultatív tantárgy lesz, hogy azon növendékek, kik a főgymnasium hetedik osztályába akarnának lépni, ebből sikeresen vizsgázhassanak. A felsőbb leányiskolai oktatás általában kiváló sulyt fektet a hazai és idegen.

nyelveknak — francia, német, — hazai irodalomnak, nemzeti és világtörténetnek, a természettudományoknak, rajznak, kézimunkának a magasabb műveltség színvonalának megfelelő tanítására.

Az első és második osztályban beiratási-díj 20 korona, a tandíj évi 120 korona, mely havi részletekben is fizethető. A ötödik és hatodik osztályban évi tandíj 208 korona, mely szintén havi részletekben fizetendő. A felsőbb leányiskola hatodik osztályából a növendékek a tanítóképző harmadik osztályába vétetnek fel. Az átlépés megkönnyebbitésére az igazgatóság gondoskodni fog, hogy a növendékek a paedagógiát már az ötödik osztályban is tanulják.

Az intézettel kapcsolatos internátusbun a jelentkezők évi 600 koronát fizetnek tíz havi részletben. A növendékek teljes ellátást nyerne, a legnagyobb gondozásban részesülnek s főleg a francia és német nyelvi társalgásban szereznek gyakorlatot. A zene oktatás külön, de mérsékelt díjjal jár. Az internátus igazgatónöje és fővezetője özv. *Sváby* Pálné-Turcsányi Gizella.

Minden az intézetre vonatkozó közelebbi felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg az igazgatóság készséggel szolgál. Beiratkozhatni naponként az igazgató lakásán (Lázár Vilmos-u Földes-ház, II em.) d. e. 11—12 vagy augusztus 25-ikétől szept. 3-ikáig bezárólag az intézet helyiségében, a városi siketnéma intézet épületében, a Hassinger-utcai leányiskola belső udvarában (Rákóczy-u. 8) d. e. 11—12 és d. u. 2—3. Dr. *Somogyi* Gyula, az aradi városilag segélyezett felsőbb leányiskola igazgatója.

(=) Az aradi felsőleányiskolában a beiratások már megkezdődtek s az intézetnek mind a négy osztályába szép számmal folynak úgy személyesen, mint levélben a jelentkezések. A leányiskola tudvalevően megkapta a nyilvánossági jogot, s ez, valamint az első tanévnek kitűnő eredménye fokozzák a közönség bizalmát Arad legifjabb középiskolája iránt.

A „kosaras asszony“ szabadlábán

(A vizsgálóbíró határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Érdekes fordulat állott be az aradi „kosaras“-nak nevezett ügyben. A súlyos bűncselekménnyel vádlott asszony, *Schlesinger* Gizella ma kiszabadult a fogságból. *Nyirő* Géza vizsgálóbíró megszüntette az ellene elrendelt előzetes letartóztatást és szabadlábára helyezte.

A vizsgálóbíró határozata a kir. ügyész indítványán alapult, mely ma délután öt órakor került *Nyirő* Géza kezéhez. A szabadlábára helyezés azon indokon alapszik, hogy a letartóztatott asszony tulajdonképpen nem követett el büntetendő cselekményt.

Az asszony védője *Radó* Károly dr. még az előzetes letartóztatás elején hangsúlyozta, hogy *Schlesinger* Gizella még akkor sem követett el büntetendő cselekményt, ha a kis leányok esetében bűnrészes lenne. Nem követett el bűncselekményt azért, mert a leányok teljesen elzüllött, erkölcstelen teremtések, fiatal koruk dacára is. Most a vizsgálóbíró ezt az indokolást fogadta el a fogságot megszüntető határozatának alapjául, miután a büntető törvénykönyv csak akkor állapítja meg a büntetést, ha tisztességes, ártatlan leányokról van szó. A mai napig kellett a vizsgálatnak folyni, míg a leányokat illetőleg ennek ellenkezője beigazolást nyert.

A vizsgálóbíró határozatát délután hat órakor közölte az elzárt nővel, kit börtönőr hozott elő a fogházból. Mikor ügyvédjét megpillantotta, sirni kezdett és zokogva mondta, hogy meghal, ha tovább is itt kell maradnia. Egészen beteg lett az örömtől, mikor megtudta, hogy fogsága véget ért. Közel négy heti fogság után végre elhagyhatta a fogházat, honnan kocsin távozott.

Ugy értesülünk, hogy Schlessinger Gizella *kárterítési pert indít a kincstár ellen*, azon a címen, hogy ártatlanul fogságban tartotta. Egyben megindítja az eljárást mindazok ellen, kik vádolták. Ha ez megtörténik, az aradi „kosaras ügy”-nek még érdekes folytatása lesz.

Az Acsev. a diákokért.

(Ingyenes kirándulások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az ifjuság testi, szellemi nevelésére, kedélyhangulatának épentartására semmi sem alkalmasabb, mint a kirándulás. A szabad természetet járó friss levegő, a mozgás megerősíti a testet, s felüdíti a kedélyt, a látottak pedig tapasztalatokkal táplálják a lelket.

Az iskolák erre való tekintettel el-elvitték a tanulókat ilyen hasznos kirándulásokra, de alig rendezhettek egyet-kettőt évenként. Pedig — speciálisan Aradról szólván — a kiránduló helyek, tanulságos látnivalók valóságos eldoradoja a közeli hegyvidékünk, kezdve a Hegyalja szelid hajlású dombjaitól, az erdélyi bérce-kig. Hegyek völgyek, erdők, történelmi vezetességek helyek, építészeti maradványok s a modern élet jelenségei: különféle iparvállalatok, majd a gazdasági tanulságot rejtő szőlőművelés mind mennyi élvezetet és hasznos látnivalót tárnak elő annak számára, kinek módjában van felkeresni.

Ez a mód hiányzik a legtöbbször, ha meg is volna az érdeklődés. S most ezt az akadályt tünteti el egy szép terv, melyet az aradi és eszanádi egyesült vasutak most készit elő.

A vasut terve nem kisebb dolog, minthogy az aradi tanuló-ifjuságot csapatonként kirándulásra viszi, hogy a vasutmenti vidékek természeti szépségeit megismerje. Az egyes csapatok számára időnként külön vonatokat indít, melyeket teljesen ingyen bocsát a kirándulók rendelkezésére.

A kirándulások tervszerű előkészítésével a vasut igazgatósága Kádás Antal titkárt bízta meg s felkérte Schmidt János dr. és Kara Győző tanárokat is. Hárman beutazták az Acsev. vonalait és megállapították az egyes kiválóbb kiránduló helyeket.

A terv sok kedves és hasznos napot fog szerezni az aradi tanuló-ifjuságnak.

HIREK.

Egy uri kalandor letartóztatása.

— Az al-segédjegyző. —

Arad, augusztus 26.

Pár nap óta kedélyes estéket tölt Szegeden egy csinosan öltözött, urias viselkedésű fiatalember, aki Baki János vadkerti segédjegyzőnek nevezi magát. Urnak lenni végre is nem nehéz, csak egy kis merészség, jókedv és bizonyos kevély hajlamok kellenek hozzá. Am egyéb járulékok is szükségeltetnek még az uri életmódhoz. Szokás ugyanis, hogy ha valaki korcsában mulatozik, reggel felé békésen kifizesse a lisztját és feltűnés nélkül távozzon.

A vadkerti segédjegyző csak ezt az egyet nem kedvelte egyébként kellemes életmódjában. Mikor fizetésre került a sor, akkor nagyon is értelmetlennek mutatkozott a vendég-lős magyarázataival szemben. Néhány ilyen jelenet után egyszerűen kitétek a szűrét, de tegnap este végre rajtavesztett.

Az alsóvárosi Bruckner-kertben iddógált a kedélyes jegyző, mikor Fodor István vendég-lős illő tisztelettel kérte a nagy tömegben elfogyasztott ital árát. A vidámságában fölötte gyönyörködő vendég azonban mit sem adott a

szép szóra és tovább énekelte kedvenc melódiáját:

Ugy is tudom, mi lesz ennek a vége:
Rövid kötél hosszú fa tetejébe!

A vendég-lős rendőrt hivatott. Épp arra járt az őrző és Pottyondy Miklós rendőrtiszthelyettes, az alsóvárosi kerület jelenlegi ideiglenes biztosa igazolásra szólította föl a mulató atyafit. Azt mondta, hogy ő a vadkerti segédjegyző.

Erdekes, hogy a véletlen is közrejátzott ennél az esetnél. Mert épp a napokban irták meg a lapok a vadkerti jegyzőnek: Frey Miksának a családi tragédiáját. A tiszthelyettes erre emlékezve, azonnal sürgönyözött a pest-megyei Vadkert községbe fölvilágosítás végett. Onnan csakhamar meg is jött a válasz, hogy a segédjegyző tulajdonképeni neve Bachil János és többrendbeli büntett, csalás és hamisítás miatt országos körözés alatt áll. Ennek alapján azonnal foganatosítandó letartóztatást kért a vadkerti előjáróság.

A tiszthelyettes a távirati felszólításra azonnal letartóztatta a segédjegyzőt és ideiglenesen a rendőrségi szuterénben helyezte el. Most élénk táviratváltás folyik illetősége és viselt dolgai irányában.

— Változás az aradi minorita rendházban. Takács Vidát, a minoriták aradi rendházának rokonszenves és kiválóan magyar érzelmű tagját a rendfőnök Kézdivásárhelyre helyezte át plebános-helyettesi minőségben. Takács harmadikban tartózkodott Aradon s most legutóbb egy évig volt az aradi rendház tagja. Helyét Monay Ferenc segédlelkész foglalja el, ki ezideig a szilágysomlyói gimnázium hittanára volt.

— A perza sah utazása. Mint egy sürgöny jelenti, a persa sah tegnap este Párisba érkezett.

— Ifjusági könyvtárak. Wlassics Gyula válas- és közoktatási miniszter nevezetes lépést tett a magyar nép műveltségének fokozására. Legújabb intézkedése ugyanis arról gondoskodik, hogy minden állami és községi népiskolában könyvtári szervezzenek, a mely módot adjen népünknek, neki való hasznos és szép könyvek olvasásával nemessen eltölteni pihenésének idejét.

„Nemzetünk művelődése csakis úgy fejlődhetik és izmosodhatik meg kellőképpen, ha a nemzet tagjainak millióiban az olvasás szeretetét s a tudás vágyát föl tudjuk ébreszteni.” S e célból „szükséges, hogy serdülő ifjuságunk már zsege korában, körülbelül tízéves korától kezdve hozzászokkadjék az olvasgathoz, a könyvtárhoz s ahhoz a gondolathoz, hogy a jó könyvtár minden emberre nézve a tiszta örömek kiapadhatatlan forrása.” Ebből a gondolatból indult ki a miniszter, a midőn nemrég irókból és pedagógusokból tanácskozmányt hívott össze, annak a kérdésnek megvitatására, hogy mi módon, minő eljárás útján lehetne biztosítani a könyvtár népszerűsítését szemponjtából azt a legfontosabb célt, hogy valóban jó, alkalmas, vonzó és szép könyvet adjunk az ifjuság és a nép kezébe. A miniszter abban állapodott meg, hogy könyvbíráli bizottságot szervez. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a miniszter ezen bizottság elnökévé: dr. Sebestyén Gyulát az orsz. közokt. tanács titkárát, előadó-jává: Tóth Rezső tanárt, tagjaivá: Alexander Bernát dr. m. kir. tud. egyetemi tanárt, Benedek Elek író, Csernoch János országgyűlési képviselőt, dr. Bánóczy József egyetemi m. tanár, tanítóképző int. igazgatót, dr. Kenedi Géza ügyvéd, lapszerkesztőt, dr. Komáromy Lajos tanár, cz. igazgatót, dr. Marczali Henrik m. kir. tud. egyetemi tanárt, dr. Margalits Ede m. kir. tud. egyetemi tanárt, Móra István polg. leányiskolai tanárt, író, Klupathy Jenő tud. egyetemi m. tanárt, Újvári Béla kir. tan. a Néptanítók Lapja szerkesztőjét, Szécs Farkas theologiai tanárt, öt évi időtartamra kinevezte.

— A Taub és Neumann-csőd fordulata. A kereskedő világban szenzációs esemény volt a Taub és Neumann aradi nődivat cég hamis csődje. A cég egyik tagja: Taub Sándor ma

Aradra jött s ezzel bizonyára újból napirendre kerül a csődügy a törvényszék előtt. Annak idején ugyanis Taubot az aradi törvényszék végtárgyalásra idézte, de nem tudták neki az idézést kézbesíteni. Taub időközben Amerikában is járt.

— Ötszázhuszonegy katonai kinzás Glogau-ból jelentik, hogy a 19. gyalogezred egy altisztje ellen nem kevesebb, mint ötszázhuszonegy kinzás miatt emeltek vádat. Az altiszt a minap a 9. hadosztály hadi törvényszéke elé került és ott rémes dolgok bizonyultak be róla. Legalább negyvenöt esetben a testgyakorlás alkalmával a kötélén mászókat a kötél végével *véresre verte*. Legalább harminckét esetben belecsipett legényeinek az arcába. Legalább ötvenöt esetben a *kardja élével* vágott azoknak az ujoncoknak a kezére, akik nem tudták szabályszerűen az ujjukat ráfeszíteni a nadrág varrására. Hét esetben *fojtogatta az embereinek a tor-kát*. Néha egy-egy tréfát is engedett meg magának. Így például embereinek az arcát és a bajuszát suvikszszal kente be. A pofonoknak, amiket az ujonc-iskolában adott, se szeri, se száma. Néha tizzóra fűtött kályha mellett órák hosszat gyakoroltatta a fel s alá való guggolásban a legényeket, míg a hőségtől össze nem estek. Mikor egyszer az iskolában az egyik legény rossz feleletet adott, az altiszt ur rákurjantott:

— Te talán beteg vagy, hogy ilyen ostobaságot beszélsz.

Es kényszerítette a legényt, hogy két kánállal valami keserű, undorító orvosságot nyeljen be. A katona hosszú ideig beteg lett tőle. Egyik alárendeltje fél évig volt a kinzások miatt a katonai kórházban és még most is munkaképtelen. A hadbíróóság tárgyalásán a vádló három havi fogságot és lefokozást ajánlott. A bíróság nem degradálta az altisztet, hanem öt hónapi fogságra ítélte el.

— Farkasok garázdálkodása a megyében. A nyári hőség közepébe, a lelket szorító kánikulába csöppent a csikorgó tél egyik eseménye: farkasok garázdálkodása. Még megeskik, hogy a *Lepke* sonan a fiumei cápát várják, hogy majd fölukkanik a lapokban, egyszer csak megjelenik az a vándorló legény, a kit a farkasok az utolsó izzig fölfaltak, csupán a csizmáit és vándorbotját hagyván meg. Guraszádáról írják, hogy ott e hó 28-án a déli órákban több farkas a faluba hatolt, s az egyik a ház tornácáról elragadta Runkor Tódor házórző kutyáját. *Kimpur* községben három farkas világos nappal egy legelésző nyáját támadott meg és több juhót fölfalt. Az egész környéken különben el vannak szaporodva a dudavak, s a hatóság egyáltalán nem gondol arra, hogy a pusztítások érdekében tegyen valamit.

— Nagy lopás a temesvári dohánygyárban Oriási dohánylopást derítettek ki a temesvári dohánygyárban. A szivarkaosztály vezetősége ugyanis régen észlelte, hogy a legnagyobb elővigyázat dacára is nagymennyiségű dohány, de különösen igen sok „hölgy”-szivarka tűnik el megfoghatatlan módon. A napokban azután rájöttek a dolog nyitjára, a mennyiben valaki feljelentette, hogy Bocsor János munkásfelügyelő hónapok óta potom áron, különösen pincéreknek szállít dohányt és már kész töltött szivarkákat. A dohánygyár igazgatósága erre a legnagyobb titokban megfigyeltette Bocsort és tényleg kiderült, hogy a hűtlen felügyelő gar-mada számára szállítja lakására a dohányt. A mikor már teljesen bebizonyosodott a felügyelő vétkes manipulációja, feljelentették az esetet a rendőrségnél. A feljelentés folytán Rédei rendőrbiztos házkutatást tartott Bocsor lakásán,

mely meglepő eredménnyel végződött. A lakásban ugyanis nem kevesebb, mint 15,000 drb. „hölgy“ szivarkát, temérdek dohányt és egyéb gyártmányokat találtak. Bocsor a bizonyítékok súlyá alatt megtörve vallotta be bűnét, mire a rendőrség letartóztatta. A vizsgálatot ma folytatják és kiterjesztik az orgazdákra is.

— **Sikkasztás az angol lóvásárlásoknál.** A londoni *Times*, mint egy sürgöny jelenti, mai számában egy ismeretlen magyar ember *Hungarian* aláírással cikket közöl, melyben szenzációs leleplezések vannak *angol tisztek sikkasztásairól, melyeket a magyar lovak vásárlásánál elkövettek.* Leleplezéseit a magyar lovak jó hírnevének megóvása érdekében teszi.

— **Licitálnak egy falut.** A hivatalos lap mai számában nem mindennapi árverést hirdetnek: egy temesmegyei község ellen van kitűzve a licitáció, 10,000 korona követelés erejéig. A nevezetes árverési hirdetés így szól:

6430/902. A verseci kir. járás-biroság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a dr. Benedikt Márk budapesti ügyvéd által képviselt magyar délkeleti helyi érdekű vasut részvénytársaság javára a Klopodia község elleni végrehajtási ügyében 10000 kor. tőke s járulékaival és az ezuttal 26. kor. megállapított jelenlegi költségek kielégítése végett az árverést elrendelte.

A fehértemplomi kir. törvényszék területén fekvő s Klopodia község 195. számú tjkvében írt A I. 3342/a. és 3348. hrsz. ingatlan 34134 kor. és a klopodiai 976. sz. tjkvbén írt A I. (53—54/a.) hrsz. 23. össz. ir. sz. beltelkes háznak a végrehajtást szenvedő illető $\frac{2}{3}$ része 320 kor. megállapított kikiáltási árban 1902. évi október hó 6. napján d. e. 9 órakor ezen kir. járás-biroság árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverés a következő feltételek alatt fognak eladás alá kerülni, u. m.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígétet senki sem tenne, az árverésre kitűzött ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

2. Árverezni kívánók tartoznak bánatpénzzel az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át, azaz 3413 korona 40 fillért és 32 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt G. K. R. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irodájában s a községi előjárásnál megtekinthetők. Verseczen, a kir. járás-biroságnál mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi augusztus hó 15. napján.

— **Nagy tűz Glogovác határában.** A glogováci határban ma délután fél 3 órakor egy külbelki cséplési szérűben, a hol mintegy egy asztagban állott a kicséplést szalma, eddig ismeretlen okból tűz támadt. A tűz hamar elhaporozott, úgy, hogy mind a tizenöt asztag lángban állott. A szalma glogováci emberek tulajdona s egy része be volt biztosítva. A glogováci tűzoltóságnak estefelé sikerült a tüzet eloltani. A vizsgálat megindult.

— **Orosz ujságírók sorsa.** Az orosz Csaroknokság tudvalevőleg retteg az ujságíróktól és hírlapíróktól. Oroszországban a szigorú cenzúrán kívül a hatósági rendszabályok összes önkényével nyomják a sajtót. Innen van, hogy a 148 millió lakossal bíró orosz birodalomban

mindössze 90 lap van. A szokimondó ujságírók mind Szibériába kerülnek. Csak nem régebben történt, hogy a „Russija“ szerkesztőjét Szibériába küldték és a lap megjelenését betiltották, mert a cenzor egy tárcában valami célzást vélt fölfedezni a cári családra. Sokkal szomorubb sors ért keleti Oroszországban egy ujságíró, a ki egy tiszt válópöre tárgyalásának alkalmából azt írta, hogy az orosz tisztek nappal a lovakat, éjjel pedig a feleségeiket verik ostoraikkal. Egy kozák tiszt másnap elment a szerkesztőhöz, akit ostorával véresre vert és megtiltotta neki, hogy az aljas támadásról lapjában megemlékezze. A dolog azonban megjelent a lapban, mire a tiszt a szerkesztőt az utcán megleste és agyonlőtte. A tisztet két évi fogságra ítélték, de a cár néhány hónap után megkegyelmezett neki, mert hiszen csak egy ujságíró őt meg.

— **Bácskai polemia.** A Zombor és Vidéke írja az alábbi hírt, a mely a maga mivoltában fölöttébb misztikus, de mindenesetre egy kedves virága a bácskai polemiák kertjének:

* **A holt pont.** Ugorkaéréskor, a lapok obligát holtánnyilvánítsa idején, amikor a szabad-jára hagyott zsurnaliszta fantázia büntetlenül kacszhatik, a zörgő csontu Kottlik Zirzabella ó nagysága is éktelen nagy szemforgatások között megteszi a maga kenetteljes szezon megjegyzéseit; Kottlik Zirzabellá minden lében kanál, és a mennyire ismerjük, inkább kivágná a nyelvét, semhogy valamely dolognál, — amelyhez neki van legkevesebb köze széles e világon — ne mutogatná vigyorgó sárga fogait. *De hát ki hallgat manapság egy sápitó aggszűz hülye kofáldásaira?* Tudja róla mindenki, hogy neki savanyu a szöllő.

Milyen kár, hogy nem vagyunk Bácskában, s így nem is sejtjük, ki lehet az az „aggszűz hülye“, a kit a Zombor és Vidéke így elegánsul lecsepül . . .

— **Ifjusági kiállítás.** Arad érdekességei közé tartozik ez idő szerint egy ifjusági kiállítás, melyet az új tanév alkalmából Szabadságtéri Nagy Áruházában rendezett Porter Vilmos. Legfőképp taneszközök, iskolatáskák, gyermekcipők, kalapok, ingek, deák-nyakkendők, ruhácskák és ehhez hasonló tárgyak vannak ezen kiállításban képviselve, mely hivatalosan a szülők bevásárlásait egyszerűvé és kényelmessé tenni. Már most is — ámbár még 5 nap választ el bennünket a beiratkozások idejéből — igen látogatott Porter Vilmos Nagy Áruháza. A szülők megtalálnak itt mindent gyermekeik részére, s az olcsó árak mindenkit meggyőznek az áruház rendkívüli versenyképességéről. Tíz korona bevásárlásnál ingyen fénykép is jár.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A munkásleány tragédiája.

(Az elhagyott szerelmes.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26

Tegnap este háromnegyed kilenckor Budapestben, a lánchid közepén álló rendőrszem sikkasztást hallott. A hang irányába tekintett és rémülve látta, hogy egy nő átveti magát a korláton. Odasietett, de már nem tudta megakadályozni az öngyilkosságot. Egy locschanás hallatszott és a habok ismét elsimultak. A hid villamos lámpáinak fénye mellett még látszott a csöndesen hömpölygő folyam vizének gyűrűzése, azután az is eltűnt.

Csak a hidon maradt kizitaska, női kalap és napernyő jelezték, hogy egy élet tragédiájának utolsó jelenete játszódott le azon a helyen. A rendőr összeszedte a tárgyakat és bevitte a főkapitányságra, a hol *Naszády* fogalmazó, központi ügyeletesnek jelentést tett a szomorú esetről. A kézi táskában egy levél volt, a mely özvegy *Szabó* Jánosnének címére szólt, a ki a Nefeletts-utca 59. szám alatt lakik. Szólt pedig ez a levél a következőképen:

Kedves anyám!

Sándor elhagyott és az én szívem nem tudja ezt a nagy fájdalmat elviselni. A Duna mélyében találok én csak enyhülést. Bocsáss meg szegény szerencsétlen leányodnak.

Teréz.

Ennek a levélnek az alapján aztán a detektívek megállapították, hogy *Szabó* Teréz 21 éves cipőgyári munkásleány az öngyilkos. Fel-tűnően csinos leány volt, a ki szerény keresetéből tartotta el özvegy édes anyját. A nefeletts-utcai lakásból járt el a gyárba és utja ott vezetett el a verseny-utcai postahivatal előtt. Egy fiatal postatisztnak megtetszett a szép leány. Sokáig kerülgette, míg végre alkalmat talált a megismerkedésére.

A csábító szavai elkápráztatták a tapasztalatlan leányt és csakhamar belső viszony fejlődött közöttük. Egy évnél tovább tartott a szerelmi boldogság. A postatiszt házasságot ígért, sőt már most szeptemberre tervezték az esküvőt is.

Néhány hónappal ezelőtt aztán váratlanul végeszakadt az idillnek. A postatisztet elhelyezték Losoncra. Egy ideig csak jöttek a levelek, de csakhamar ritkábban hozta őket a posta, majd egészen elmaradtak.

Hetek óta sirdogált már és lelkében lassankint megfogamzott az öngyilkosság. Tegnap este aztán végrehajtotta sötét tervét. A Duna hullámai között keresett enyhülést nagy fájdalomra.

A detektívek behozták a szerencsétlen leány édes anyját a főkapitányságra, ahol azután megmondták neki, hogy milyen szerencsétlenség érte. Keservesen zokogva ment a szegény asszony a rendőrség komor épületéből és elkeseredve átkozta azt a *Sándort*, a ki miatt elvesztette egyetlen leányát . . .

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A „király“ és „király“. Néhány hónappal ezelőtt *Ilovszky* Márkus váci gabonakereskedő egy nővel sétált éjjel után az utcán. *Molnár* László rendőr a nőt, aki nem a legjobb hírnek örvendett, el akarta távolítani *Ilovszky*tól. — Ez azonban ellenszegült, s odakiáltott a rendőrnek:

— Nekem a rendőrség nem parancsol, füttyölök mindenkire és . . . (itt egy csunya szót mondott), melylyel a királyt hozta kapcsolatba.

Ilovszky ez utóbbi kifejezés miatt ma királyserzésért a budapesti törvényszék elé került, amely *Oldh* bíró elnöklelte alatt kérdőre vonta a gabonakereskedőt.

— Hogy merészelt ön ilyen kifejezést használni Ó felségére? — kérdé az elnök.

— Tekintetes törvényszék, — mondá a vádlott — én Ó felségét nem sértettem meg.

— Mit? Ezzel a kifejezéssel nem sértette meg?

— Méltóztassék engem meghallgatni. *Molnár* László rendőr, aki minket megállított, a veje *Király* János váci rendőrtisztviselőnek . . .

— Ez nem tartozik a dologra!

— Sőt nagyon is ide tartozik. Mert én nem azt mondtam, hogy . . . a király férjére, hanem azt, hogy: . . . a Király vejére. Nyilvánvaló tehát, hogy ezzel *Molnár* Lászlót, *Király* János vejét értettem.

A bíróság azonban ezt a furfangos védekezést nem fogadta el, és *Vargha* József dr. kir. ügyész indítványára *Ilovszky* Márkust 3 napi fogházra ítélte.

§ Megölte az apósát. *Sullár* Mihály alsórépai földműves valóságos réme volt a falujának. Félt tőle mindenki, még a bíró is, a kit nem egyszer kergetett meg késsel. Az apósával, *Kovrik* Péterrel, állandóan ellenségeskedett a felesége miatt, mert azt hitte, hogy az öreg tüzeli az asszonyt ellene. A múlt évben a falu vénei egy estén ott pálinkáztak a nagykorcsma mellett, köztük *Kovrik* Péter is, a kit az egész éjjel hiába vártak haza. Kora hajnalban pedig összetört bordákkal, holtan találták meg egy ház végében. Rögtön a vót, *Sullár* Mihályt fog-

ták gyanuba s csakugyan kiderült, hogy ő ölte meg az apósát. A marosvásárhelyi esküdtbíró-ság a gyilkost hét évi fegyházzal sújtotta. Ma foglalkozott a semmiségi panaszával a Kuria s azt elutasította.

NAPIREND.

Augusztus 27. Szerda. Róm. kath. naptár: Kal. Józeef. — Protestáns naptár: Gebhárd. — Görög-keleti naptár (augusztus 14.): Mikeás. — A nap két 4 óra 58 perckor, nyugszik 6 óra 33 perckor. — A hold két 11 óra 28 perckor, nyugszik 1 óra 58 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz.

Augusztus 27. Az arad-hegyvidéki turista-egyesület választmányi ülése este 6 órakor (Millennium külön terem.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, augusztus 26.

A cséplési munkálatok befejezéshez közelednek, a legtöbb gabona tető alatt várja már forgalomba hozatalát, melyre gazdáink jobb időt várnak.

Kapás veteményeink pedig tovább silylik a szárazságot és bizony nagyon sovány, vagy egyáltalán nem lesz termése különösen tengeriben.

Az árak valamivel lejjebb szállottak a malmok tartózkodó vételkedve és a buza-áru felhalmozása miatt.

Ma élénk vételkedv mellett került 400 métermázsa buza és 8—900 métermázsa egyéb gabonanem forgalomba.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Uj-buza I-ső minőségű 6:30—6:50.
Uj-buza közép 6:10—6:20.
O-tengeri 5:00—5:20.
Uj-rozs 5:20—5:30.
Uj-árpa 4:50—4:60.
Uj-zab 4:80—5:00.
Az irányzat lanyhább.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 26.

Déltőzsde. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lányha irányzat mellett 25.000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bányadtak, tengeri kedvező. Időjárás szép.

Zárhat 12 órakor:

Buza októberre	6.81—6.82
Buza 1903. áprilisa	6.94—6.95
Rozs októberre	5.82—5.83
Rozs 1903. áprilisa	6.08—6.09
Zab októberre	5.44—5.45
Zab 1903. áprilisa	5.70—5.71
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	5.26—5.27
Répcse augusztusra	10.15—10.25

Zárhat 5 órakor:

Buza októberre	6.82—6.83
Buza 1903. áprilisa	6.95—6.96
Rozs októberre	5.83—5.85
Rozs 1903. áprilisa	6.09—6.10
Zab októberre	5.43—5.44
Zab 1903. áprilisa	5.69—5.70
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	5.29—5.30
Répcse augusztusra	—

Zárhat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	682.50
Magyar hitelrészvény	731.50
Leszámlolóbank részvény	469.—
Rima-Murányi vasmű részvény	494.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	718.—
Közúti vasút	639.50
Városi villamos vasút részvény	332.—

Szeszűzlet.

— Augusztus 26. —

Mai jegyzésein: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Sedritott moslék 12:80—13—korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 26. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 111—3 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 111—2 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 111—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 108—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 106—9 fillérig.

Sertésleltétel. Augusztus hó 23. napján volt készlet 45,751 darab, augusztus hó 24. napján főlhajtattott 375 darab, augusztus hó 24. napján elszállított 1206 darab, augusztus hó 25. napján maradt készlet 44,290 darab. — Üzlet: Elénkebb.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, augusztus 26.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	118.60
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.60
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséménysorjegy kölcsön	202.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	162.—
Osztrák papírjárdék	101.60
Osztrák járdék ezüst	101.60
Osztrák járdék arany	121.50
Koronajárdék	99.50
1860-iki államsorjegyek	152.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1535.—
Magyar hitelbankrészvény	727.50
Osztrák hitelbankrészvény	683.75
Osztrák-magyar államvasút	718.75
20 frankos arany (Napoleonador)	19.05
Német birodalmi márka	117.02
London	239.67
Paris	95.15

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Irtá: Hardy I. D.

[59]

(Folytatás.)

Nazaréna egyszer-kétszer megkísérelte elmentmondani az urának, de sikertelenül. Fitzallan elszor gunyosan beszélt az asszonyok könnyenhiúságáról, melyet egy közönséges gonosztevőnek a könnyed, előkelő megjelenése is meg tud vesztegetni, másodszor pedig olyan áthatóan pillantott rá a feleségére oly sajátosság hangszólyozással kérdezte tőle, hogy mikor ismerte meg ennyire a fiatal Percival jellembeli sajátosságait, hogy Nazaréna elhallgatott. Röviddel az esküdtök összejutése előtt Fitzallan nejével együtt visszatért Londonba, még pedig jól megfontolt szándékkal. Eppen nem akarta, hogy felesége jelen legyen a tárgyaláson, nem nagyon bizt az önralmában s képesnek tartotta arra, hogy abban a pillanatban, midőn Ray álete komolyan veszedelemben forog, áldozatul dobja magát s megvallja, hogy miért ment be azon az estén a fiatal Percival a bátyja szobájába. Ezt pedig Fitzallan sehogysem akarta, tervét, hogy a fiatal Percivalt tönkre tegye, meg akarta valósítani s azért kurtán és sötéten kijelentette Nazarénának, hogy megtiltja, hogy jelen legyen a holminsteri tárgyaláson.

Ray esdekelve kérte az anyját, hogy ne jelenjék meg a tárgyaláson, de Percivalnét nem lehetett rábírní, hogy engedjen ennek a kérésnek.

— Kétségbe esnek, ha nem lehetnék a közeledben, — szolt zokogva s így Raynek engednie kellett.

A tárgyalás megkezdésének napján London fele kivándorolt Holminsterbe; már nyolc nappal előbb az összes lapok hasábos tudósításokat hoztak ezen a címen: „A meritoni gyilkosság”, egyes lapok, melyek a vádlott ártatlansága mellett akartak hangulatot csinálni, ezt a címet adták cikküknek: „A meritoni titokzatos gyilkosság” s a felcsigázott érdeklődés folytán a terem már a tárgyalás megkezdése előtt zsúfolásig megtelt. Minden szem a vádlottra irányult, szép halvány arca, büszke tartása, az előkelőség, mely minden mozdulatán meglátszott: sok ember előtt érdekesebb tette a tárgyalást a legizgalmasabb szindarabnál is.

A vádat képviselő ügyész nagyon ügyesen beszélt s Ray, midőn szavaira figyelt, sokszor azt hitte, hogy más valakiről, valami egészen idegen emberről van szó. Az a kép, melyet a szónok az „alattomos, számító emberről” rajzolt, aki „hidegvérrel és pokoli számítással tette el láb alól legközelebbi rokonát, hogy az örökségébe lépjen; nem lehetett az ő képmása. Az államügyész látható meggyőződéssel mondta el, hogyan történt a tragikus esemény, hogy lopózkodott titkon a gyilkos áldozata szobájába, hogyan cserélte el az ágy melletti asztalon álló üveget egy egészen hasonlóval, melyben azonban ciánkáli volt s hogyan nézte a saját szobájában a haldokló utolsó sóhaját! A ház többi lakója mind aiudt, de a gyilkost nem hagyta nyugodni a gazdag örökség reménye. Az első vészkiáltásra azonnal megjelent a tett színhelyén, teljesen felöltözve s — szégyen, gyalázat! — könyökét, gyászt színlelt, midőn áldozatát vonaglant látta! S míg az államügyész beszélt, látszóvak irányultak a vádlott arcára, mint megannyi tördőfés és halkán susogták egymás közt az emberek: „gyalázatos gyilkos”, „meg van romolva a lelke mélyéig”, „megrögzött gazember”.

Az ügyész mesterien felépített beszédét az esküdtökhöz intézett felhívással végezte, hogy tegyék a kötelességüket s ítéljenek a lekiismeretük szerint; mint minden más esetben, most is vannak enyhítők körülmények, amiknek első sorban a vádlott családját kell tekinteni. Ezt a csupa védtelen, bánattól ugy is elgyötört nőkből álló családot. Ha valami képes arra, hogy felhívja a bírák irgalmasságát, ez a szegény teremtesek azok, kik még most sem tudnak hinni a vádlott bünös voltában. De az emberi társadalom jogai előbbre valók, min az ezek iránt a szegény asszonyok iránt való irgalmasság! Ezekre a vádlottnak kellett volna gondolni, de nem tette, gyilkos kezét hnyujtotta s lesujtott vele arra, kit barátjának nevezett s ma csak azt aratja, amit azon a stét éjszakán vetett.

Azután következett a tanukihallgatás mely az ügyész keze által rendbehozva, olyan áncot képezett, melynek minden egyes szeme egymásba kapcsolódott s az elfogulatlan halgatóban feltétlenül azt a meggyőződést kelette, hogy csak Percival Ray lehetett a gyilkos! A tanuvallomások Rayre általában nem vetak nagy hatással; csak mikor Fitzallant habbta, hogy hogyan mondja el látható gyönyörűséggel hogy az az árnyékszerű alak, mely azon az éjszakán áthaladt a verandán, nagyságra is, lül-sőre is egészen hasonlított a vádlotthoz: csak akkor pillantott fel szinte ijedten. Lehetsége-e, hogy ez az ember, Nazaréna férje, azt akaja, hogy őt elítéljék?

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelő:

Faragó Rezső.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczról szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep és vasárnap, valamint a radnai búcsónapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

A nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy a legjobb hirnévnek örvendő gyártmányainkat

Brassói posztók, divatkelmék, férfi-ruhákra
Aradon

Wadowsky Gusztáv ur

vászon és divat üzletében

általunk előirt gyári árakban árusítatnak el.

Már megkülönböztetve az őszi és téli évad újdonságait brassói posztók és divatkelmékből férfiruhákra, melyre a n. érdemű közönség szives figyelmét felhívjuk.

Hazai gyártmányainkat szives pártfogásába ajánlva

tisztelettel

SCHERG VILMOS és TÁRSAI

posztó- és divatáru-gyár

Brassó (Erdély.)

1509

Zálogzédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

1332—1902. szám.

M. ktr. államv. budapest-balparti üz. etv.

27092—902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1903. évben, illetve a következő 1904. és 1905. évben szükségilendő különféle pályafentartási fák szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok f. évi szeptember hó 10-ig az üzletvezetőségünknel (Teréz-körút 62., I. em. ajtó 5.) a bántépén pedig ugyanott a gyűjtőpénztárnál f. évi szeptember hó 9-éig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati űrlapok az általános osztályunkban (Teréz-körút 62., I. em. ajtó 8.), valamint az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők és ugyanott megszerezhetők.

Budapest, 1902. évi augusztus havában.

Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjazatik.)

Szentleányfalva község előljáróitól.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság ezennel közhírré teszi, hogy Szentleányfalva község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a főuton lévő nagykorosma épület, folyó évi szeptember hó 6-án d. e. 10 órakor 1903. év január hó 1-től fogva, 3 évi időtartamra, nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe fog adatni. Az árverési feltételek a hivatalos órákon belül a jegyzői irodában megtekinthetők.

Szentleányfalván, 1902. évi augusztus hó 17-én.

Dániel Miklós,
jegyző

Beke István,
bíró.

1499

1499

Szabizadás, Hónaljizzadás

ellen

egyedüli és biztos hatásu szer a Hajós-féle

Általános hintőpor,

(Tanno-salicyl. comp.)

meiy sem bőrt, sem fehérmüt nem piszkít. Használata nagyon egyszerű és kényelmes, néhányszori behintés után a lábizzadás és a vele járó kellemetlen szag teljesen megszűnik.

Ára egy doboznak 35 krajczár.

Cséplőgéptulajdonosoknak nélkülözhetetlen!!

Elsőrendű kötszerekkel ellátott

Mentő-szekrény

előírás szerint összeállítva darabja 5 forint.

Hányos mentőszekrények jutányosan kiegészítetnek.

Kapható egyedül:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Apró hirdetések

Az összes helybeli orvosok ajánlják a 1505

Boholti ásványvizet.

Kapható minden fűszerkereskedésben. Főraktár Boczkó-utca 9. sz.

Két vidéki iskolás fiu

szerény feltételek mellett intelligens háznál felvétetik. Bővebbet Aulich Lajos utca 15. szám, földszint jobbra.

Eladó házak.

Két igen jól jövedelmező kisebb ház Aradon, a legnépesebb utcában, az egyik egy 40 év óta jó forgalmu szatócs- és korcsmahelyiséggel ellátva, szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1508

Budapesti gyártmányu

kotta és gyertyatartóval ellátott, szép, erőshangu pedálos cimbalom jutányosan eladó. — Megtekinthető Honisch L. István műtermében, Szabadság-tér 16. sz. 1506

Női szabóságban

jártas leány helybeli női konfekció üzletbe felvétetik. Bővebbet e lap kiadóhivatalába. 1504

Butorozatlan szobát

keres egy fiatal ember október elsejére. Cím a kiadóhivatalban.

Senki

se mulasztja el egyik legrégibb budapesti bankházunk részére törvényesen megengedett állam- és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fix fizetés. Ajánlatok „M. V. 8912” alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájához, Budapest

intézendők.

1891

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagybecsült rendelőknek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagybecsült rendelőkmet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítek, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Zongora tanítónő,

ki még néhány szabad órával rendelkezik, kezdőket és haladókat elfogad, precíz oktatásban részesít. Szíves megkereséseket kér Szalay Aranka, Csiky Gergely utca 11. sz. 1494

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

24031—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő emeletes iroda és laképület, továbbá emeleteslakotanya és földszintes szertár épület építő munkáinak végrehajtására.

A tervek és költségvetések, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Aradon, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, az ajánlati nyomtatványok ugyanezen hivatalnál 3 korona lefizetése ellenében megszereshetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902. évi szeptember hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Arad-csanádi palota I. emelet.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékleteit ikenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat Arad állomás fűtőházi telepén létesítendő magasépítmények építési munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1902. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig 6000, azaz Hatezer korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak aradi gyűjtőpénztárában (Arad-csanádi palota földszint) akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek, készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térít vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1902. évi augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

3061—1902. p. m.

Hirdetés.

Az Arad sz. kir. város területén legtöbb adót fizetők kimutatása a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének 1903. évre vonatkozó összeállítására czéljából elkészítettén, azt a folyó évi augusztus hó 26-tól számított 8 napra hivatalomban betekintés és a netalán szükséges felszólalások megtehetése végett közszemlére kiteszem.

Aradon, 1902. évi augusztus hó 21-én.

Institoris, s. k.

1479

polgármester.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legamulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1341

Gyári raktár!

703
Salami

kitűnő minőségűt ajánlok, postacsomag vételnél 2 korona 30 fillérért, bérmentve értendő. Vidéki megrendeléseket utánvét, mellett legpontosabban eszközölteti

Rothstein Mór

fűszer és csemege kereskedő,

Arad.

1507

Telefon szám 350.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

25154—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet a petrozsény—lupényi h. é. vasut Vulkán és Lupény állomásainak kibővítéséhez és a bővítéssel kapcsolatos pályaszín emelés egy részéhez szükséges, összesen 68200 m³ földfeltöltési munka végrehajtására.

A tervek, a szerződés és az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az általános és részletes feltétfüzetek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetősége pályafenntartási osztályában és Petrozsényban a petrozsényi osztálmérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 2 koronáért megszereshetők.

Ajánlat csak az állomások bővítésére szükséges összes munkákra tehető.

Az ajánlatokat legkésőbb 1902. évi szeptember hó 11-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékleteit ikenként 30 fillér bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a petrozsény—lupényi h. é. vasut Lupény és Vulkán állomások bővítésénél végzendő földmunkákra.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis legkésőbb 1902. év szeptember hó 10-én déli 12 óráig összesen 1000, azaz Ezer korona bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztárában akár készpénz, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni

Takarékpénztári könyvek letét gyanánt el nem fogadtatnak.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térít vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1902. évi augusztus hó 18-án.

Az üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT.

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamfény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage.

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.